

K 13/2015 vp

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

2014

HELSINKI 2015

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2015

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta vuonna 2014. Kertomuksessa selostetaan neuvoston istuntoja toimintavuoden aikana sekä esitetään katsaus Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 10. maaliskuuta 2015

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Simo Rundgren
puheenjohtaja

Mari Herranen
sihteeri

S I S Ä L T Ö

1	Tiivistelmä.....	7		7		Muut asiat ja teemat	21
2	Suomen valtuuskunnan toiminta...	8	7.1	Pohjoismaiden brändäys			21
2.1	Valtuuskunta sosiaali- ja terveysalan yhteistyössä	8	7.2	Matkailukohteiden kestävyys- sertifiointi			21
2.2	Rajaesteiden poistaminen.....	9	7.3	Kulttuurisektori			22
2.3	Neuvoston uudistustyö.....	10		Viittomakielen asema			22
2.4	Muuta	10		Kulttuurirahasto ja kulttuuri- piste.....			22
	Pohjolan päivä	10	7.4	Lapsi- ja nuorisoyhteistyön vahvistaminen.....			22
	Norja-seminaari ja näyttely.....	11	7.5	Laatumerkintä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyölle.....			23
	Helsingin sopimuksen tulkinta	11	7.6	Valiokuntaehdotus pohjois- maisista tekstiilintuottajista matalapalkkamaisissa			23
	Viestintä.....	11					
	Kirjalliset kysymykset	11					
3	Bo Könbergin raportti	13					
4	Ulko-, turvallisuus- ja puolustus- poliittinen yhteistyö.....	14	8	Pohjoismaiset puolueryhmät.....			24
4.1	Ukraina.....	14	9	Pohjoismaisen yhteistyön budjetti			25
4.2	Muu kansainvälinen toiminta.....	15					
	Yhteistyö Venäjän kanssa	15					
	Demokratian tukeminen						
	Valko-Venäjällä.....	16		LIITE 1.....			26
5	Keskustelut EU-yhteistyöstä	17		LIITE 2.....			28
	Keskustelu eduskunnassa	17		LIITE 3.....			39
	Keskustelu Ruotsin valtiopäivillä.	18		LIITE 4.....			40
6	Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen.....	19					
6.1	Kaivosalan kestävyyskriteerit	19					
6.2	Itämeri.....	19					
6.3	Rikkidirektiivi.....	20					
6.4	Ilmasto- ja energiayhteistyö	20					

Puolueiden nimilyhenteet

kd	Suomen Kristillisdemokraatit
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
ps	Perussuomalaiset
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅF	Ålands framtid
ÅSD	Ålands socialdemokrater

1

Tiivistelmä

Pohjoismaiden neuvoston (PN) puheenjohtajamaana toimi Ruotsi pääteemoinaan Pohjola Euroopassa – Eurooppa Pohjolassa, 200 rauhan vuotta Pohjoismaissa sekä luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen. Pohjoismaiden yhteisten työmarkkinoiden lisäksi korostui pohjoismaisen EU-yhteistyön tehokkaampi edistäminen. Pohjoismailla on suuremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja yhdessä voimme saada aikaan enemmän kiinnostusta, ymmärrystä ja tilaa pohjoismaisille näkökohdille kuin jokaisen maan toimiessa yksin.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta isännöi vuoden aikana kaksi tärkeää tapahtumaa. Neuvoston puolue-ryhmä-, työryhmä-, valiokuntakokoukset ja puheenjohtajiston kokoukset järjestettiin Tampereella syyskuussa sekä neuvoston ja Venäjän nuorten poliitikkojen foorumi Oulussa huhtikuussa.

Ulko- ja puolustuspolitiikkaa koskeva pohjoismainen yhteistyö on lisääntynyt. Ukrainan tilanne nousi huhtikuun teemais-

tunnon ylimääräiseksi aiheeksi ja neuvosto hyväksyi lausunnon, jossa tuomittiin Krimin liittäminen Venäjään Ukrainan perustuslain vastaisena. Parlamentaarinen yhteistyö nähtiin ratkaisuna demokratiakehityksen edesauttamiseksi. Vuoropuhelua venäläisten parlamentaarikkojen ja muiden toimijoiden kanssa tulisi jatkaa koska sen nähtiin lisäävän mahdollisuuksia rakentavien ratkaisujen löytymiseksi. Esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta isännöi PN:n ja Venäjän välisen opintomatkan helmikuussa 2015.

Pohjoismaiden neuvoston uudistustyö aloitettiin kertomusvuonna. Tavoitteena on uudistaa ja tehostaa neuvoston toimintatapoja sekä saada lisää politiikkaa neuvoston työhön. Poliittisen uudistustyöryhmän ehdotuksista otettiin osa heti käyttöön Tukholmassa järjestetyssä neuvoston 66. istunnossa. Tarkoitus on nopeuttaa asioiden käsitteilyä, esimerkiksi suosituksiin ja ilmoituksiin vastaamista. Uudistustyötä jatketaan vuonna 2015.

2

Suomen valtuuskunnan toiminta

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana seitsemän kokousta, joissa käsiteltiin Pohjoismaiden neuvoston ajankohtaisia aiheita, yhteistyötä sosiaali- ja terveysalalla, pohjoismaista yhteistyötä EU-kysymyksissä sekä yhteistyötä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa. Näiden teemojen lisäksi valtuuskunta jatkoi rajaestetyön aktiivista seuranta ja kuuli säännöllisesti ministerineuvoston rajaesteneuvoston edustajaa. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana vuonna 2014 toimi *Simo Rundgren* (kesk) ja varapuheenjohtajana *Tuula Peltonen* (sd).

Erityisen huomion kohteena kertomusvuonna sekä Suomen valtuuskunnassa että neuvostossa oli neuvoston työn uudistaminen ja tehostaminen. Suositusten tehostaminen jatkui myös tämän hankkeen puitteissa, kun neuvoston uudistamisella pyrittiin ankkuroimaan neuvoston työ kansallisesti. Valtuuskunnan kokouksiin kutsuttujen ministereiden kanssa käytiin keskustelua Suomen hallitukselle annettujen suositusten toteutuksesta sekä muista neuvoston ajankohtaisista asioista. Valtuuskunnassa ja tarkastuskomiteassa pohdittiin Suomelle tärkeää Helsingin sopimuksen tulkintaa liittyen artikloihin 47 ja 48.

Suomen valtuuskunta kutsui pohjoismaisesta yhteistyöstä vastaavan ministerin lisäksi kuultavaksi muita valtioneuvoston jäseniä. Kuultavina kävivät peruspalveluministeri *Susanna Huovinen*, sosiaali- ja terveysministeri *Laura Rätty* ja Eurooppa- ja pohjoismaisen yhteistyön ministeri *Lenita Toivakka*. Lisäksi valtuuskunnan kuultavina kävivät sosiaali- ja terveysministeriön lääkintöneuvos *Timo Keistinen* ja ylitarkastaja *Maria Waltari* sekä ulkoasiainministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön virkamiehet *Kari Kabiluoto* ja *Christina Lehtinen*. Valtuuskunnan kokouksiin osallistuu

pysyvästi Nuorten Pohjoismaiden neuvoston edustaja, ja nuorten näkemyksiä kuultiin valtuuskunnan kokouksessa istunnon yhteydessä. Lisäksi rajaesteneuvoston jäsen *Sten Palmgren* kutsuttiin valtuuskunnan kaikkiin kokouksiin.

Valtuuskunnassa oli kuultavana loppuvuodesta 2013 neuvoston pääsihteerin tehtävät jättänyt *Jan-Erik Enestam*. Valtuuskunnalla oli lisäksi useita tapaamisia, esimerkiksi neuvoston uuden pääsihteerin ruotsalaisen *Britt Boblinin* kanssa sekä ministerineuvoston pääsihteerin *Dagfinn Høybråtenin* kanssa.

Suomessa järjestettiin neuvoston puolue- ja valiokuntakokoukset Tampereella syyskuussa 2014. Niiden lisäksi neuvoston jäsenet olivat Tampereen kaupungin vierana kaupungintalolla. Kertomusvuonna Suomessa järjestettiin neuvoston ja Venäjän nuorten poliitikoiden kokous Oulussa huh-tikuussa 2014.

2.1 Valtuuskunta sosiaali- ja terveysalan yhteistyössä

Yhteistyö sosiaali- ja terveysalalla nousi kertomusvuonna vahvasti esille, kun terveysalan tulevaisuuden pohjoismaisesta yhteistyöstä valmistui kesällä 2014 ruotsalaisen *Bo Könbergin* laatima raportti. Raporttia ja sen suosituksia voidaan pitää ns. terveysalan Stoltenberg-raporttina, joka tulee paaluttamaan tulevaisuuden tavoitteet terveysalan yhteistyössä. Valtuuskunta kuuli sosiaali- ja terveysministeri *Laura Rädyn* ja peruspalveluministeri *Susanna Huovisen* selonteot aiheesta.

Ministeri *Rätty* piti *Könbergin* raporttia merkittävänä askeleena oikeaan suuntaan ja tähdensi raportin pohjautuvan pitkälti jo

olemassa olevien yhteistyömekanismien kehittämiseen, fokusointiin, tavoitteiden asetteluun sekä aikaraamien luomiseen. Lisäksi ministeri nosti esille Suomelle keskeisimpinä asioina pitämänsä antibioottiresistenssin, Pohjoismaiden aktiivisen yhteisvaikuttamisen Maailman terveysjärjestön (WHO) ja EU:n suuntaan sekä potilaiden liikkuvuuden, raja-alueyhteistyön sekä pohjoismaisen terveystilastoyhteistyön tehostamisen. Suomen tulisi jatkossakin panostaa hyvinvointiteknologian käytön lisäämiseen.

Ministeri Huovinen korosti, että pohjoismainen lisäarvo saavutettaisiin parhaiten toimimalla ja vaikuttamalla yhdessä laajemmissa kansainvälisissä rakenteissa. Lisäksi ministeri Huovinen kertoi terveys- ja turvallisuuden ja valmiusasioiden olevan tärkeitä aiheita Ebola-epidemian myötä. Ministeri nosti tärkeän aiheen esille liittyen terveydenhuollon henkilöstön ammattipätevyyksiä säätelevään Arjeplog-sopimukseen. Kysymys liittyy päällekkäisyyksiin EU-lainsäädännön kanssa vs. pohjoismaisten itsehallintoalueiden informaatiotarpeen riittävä huomioiminen. Arjeplog-sopimusta tai muita vastaavia sopimuksia ei tulisi purkaa yksinomaan sillä perusteella, että niissä on päällekkäisyyttä voimassa olevan EU-lainsäädännön kanssa.

Valtuuskunnan kuultavana kävi myös lääkintöneuvos *Timo Keistinen* sosiaali- ja terveysministeriöstä, joka esitteli raportin yhteensä 14 konkreettista ehdotusta kansanterveyden parantamiseksi Pohjoismaissa. Keistinen nosti esille erityisesti viisi yhteistyöaluetta. Nämä ovat pohjoismaisen yhteistyön vahvistaminen antibioottiresistenssin torjumisessa, erityistason sairaanhoidossa, harvinaisten sairauksien torjunnassa, psykiatrian alalla, terveysalan valmius- ja kysymyksissä sekä virkamiesvaihdossa. Raportissa nostettiin esille myös kokemusten vaihto kansanterveyskysymyksissä, kuten tupakoinnista ja alkoholin väärinkäytöstä. Pohjoismaista yhteistyötä tulisi kehittää myös hyvinvointiteknologian ja eTerveiden osalta. Terveysalan yhteistyössä on kyse vuosikymmeniä kestävästä projektista, jossa puheenjohtajamaalla on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota tiettyihin painopistealueisiin. Suomella on Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuus vuonna

2016 ja silloin olisi hyödyllistä huomioida Suomelle tärkeitä kehityskohteita.

2.2 Rajaesteiden poistaminen

Uusi rajaesteneuvosto aloitti työnsä vuoden 2014 alussa sen jälkeen kun *Ole Norrbackin* vetämä rajaestefoorumin työ päättyi. Suomen edustajaksi neuvostoon nimettiin oikeusministeriön lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, joka osallistui valtuuskunnan kokouksiin sekä raportoi säännöllisesti valtuuskunnalle rajaesteneuvoston työstä.

Neuvoston tavoitteena on, että jokainen maa valitsee vuosittain kolmesta viiteen rajaestettä, jotka ratkaistaisiin lopullisesti. Työryhmän jäseniä on pyydetty nimeämään tärkeimmät rajaesteet. Suomi on osaltaan listannut poistettavia rajaesteitä kuten Suomen neljän kuukauden sääntö, pohjoismaiset rakennusstandardit, verotuskysymykset, työ- ja sairaseläkekysymykset ja ennaltaehkäisevä työ lainsäädännössä.

Valtuuskunnan viimeisessä kokouksessa Palmgren kertoi, että vuonna 2014 saadaan kaksi tai kolme rajaestettä poistettua. Palmgrenin arvion mukaan listalla olleet esteet ovat olleet vaikeita eikä riittävää poliittista tahtotilaa ole syntynyt useamman rajaesteen poistamiseksi. Neuvostoon perustettiin rajaestetyöryhmä, jossa Suomen edustajana on valtuuskunnan puheenjohtaja Simo Rundgren. Sen tehtävänä on koordinoida rajaestetyötä sekä tukea puheenjohtajaa, tanskalaista *Bertel Haarder* hänen työssään ministerineuvoston rajaesteneuvostossa.

Valtuuskunta kuuli Eurooppa-, ulkomaankauppa- ja pohjoismaisen yhteistyön ministeri *Lenita Toivakkaa* rajaesteneuvoston asioissa. Ministeri Toivakka kertoi, että rajaesteneuvoston työ etenee ja kukin maa on valinnut omat prioriteetit rajaestetyössä. Tämän lisäksi ministeri nosti puheenvuorosaan esille budjettiprosessin, brändäykseen liittyvän työn sekä pohjoismaisen yhteistyön EU-kysymyksissä.

Budjetin osalta tavoitteellaan läpinäkyvyyden lisäämistä ja parannetaan budjettiprosessia ja yhteistyötä neuvoston kanssa. Ministeri nosti erityisesti esille pohjoismaisen yhteistyön profiilin nostamisen ja pohjois-

maisten arvojen esiintuomisen ja brändäämisen Pohjoismaiden ulkopuolella. Pohjoismaisen yhteistyön kiinnostavuutta pitäisi lisätä esim. yritysmaailmassa ja kansainvälisesti. Pohjoismaiden yhteistyöstä EU:n kanssa ministeri totesi, että sitä on tehtävä maiden erilaisista EU-statuksista huolimatta aloilla, joilla Pohjoismailla on yhteisiä intressejä ja joista syntyy pohjoismaista hyötyä.

2.3 Neuvoston uudistustyö

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristön uusi johtaja Britt Bohlin käynnisti neuvoston uudistustyön. Tavoitteena on uudistaa ja tehostaa neuvoston toimintatapoja sekä saada lisää politiikkaa neuvoston työhön. Uudistustyötä edelsi ministerineuvoston uudistus. Modernisointiraportti valmistui keväällä 2014, jota yhteistyöministerit käsitelivät kesäkuussa 2014. Uudistuksilla pyrittiin modernisoimaan ja tehostamaan ministerineuvoston hallintoa.

Vuoden 2014 alusta perustetun työryhmän suomalaisjäsen *Jubo Eerola* kertoi säännöllisesti valtuuskunnalle työryhmän tavoitteista ja työn etenemisestä. Uudistustyössä pöydällä on konkreettisia ehdotuksia neuvoston työn tehostamiseksi. Ehdotukset liittyvät sisältöön, rakenteeseen, istuntojen parantamiseen, kansalliseen kytkentään sekä yhteistyöhön muiden organisaatioiden kanssa.

Sisältöuudistuksista ehdotetaan että, uudet jäsen ehdotukset esitellään ja käsitellään ensimmäisen kerran neuvoston yleisistunnossa ja tätä testattiin ensimmäistä kertaa jo täysistunnossa Tukholmassa lokakuussa 2014. Tiiviimpää yhteistyötä puheenjohtajamaiden välillä harkitaan esimerkiksi troikkamallin mukaisesti. Osa neuvoston valiokuntakokouksista pidettäisiin vastedes Kööpenhaminassa tai sen lähetyvillä. Puheenjohtajiston ja valiokuntien rinnakkaiset kokoukset päätettäisiin lyhyeen istuntoon. Tärkeä asia uudistustyössä on ollut kansallisen kytkennän vahvistaminen, esimerkiksi kansallisia valiokuntia, puolue ryhmiä ja valiokuntien sihteeristöä informoitaisiin ajankohtaisista suosituksista. Ehdotuksista keskustellaan keväällä 2015 ja asiasta päätettäneen teemaistunnossa maaliskuussa 2015.

Joulukuussa 2013 neuvoston pääsihteerin tehtävät jättänyt Jan-Erik Enestam kävi kuultavana valtuuskunnan kokouksessa ja kertomassa neuvoston tulevaisuuden haasteista. Pohjoismainen yhteistyö voi Enestamin mukaan suhteellisen hyvin; pohjoismainen yhteistyö- ja hyvinvointimalli nauttivat maailmalla kiinnostuksesta. Enestam kehotti neuvostoa vauhdittamaan poliittisia keskusteluja ja kehittämään neuvoston, kansallisten parlamenttien ja näiden valiokuntien välille entistä toimivampaa kytkentää. Ministerineuvoston kokouksia edeltäviä ministerien kuulemisia kansallisissa parlamenteissa voisi kehittää. Pohjoismainen yhteistyö jää usein pimentoon kansalaisilta, mikä Enestamin mielestä johtuu poliittisten keskustelujen laimeudesta ja ristiriidattomuudesta. Prosesseja muuttamalla saadaan enemmän poliittista keskustelua neuvoston istuntoihin ja medianäkyvyys lisääntyy.

2.4 Muuta

Pohjolan päivä

Pohjoismaista yhteistyötä raamittava Helsingin sopimus allekirjoitettiin 23. maaliskuuta 1962, jonka kunniaksi kaikissa Pohjoismaissa vietetään vuosittain Pohjolan päivää. Helsingissä sitä vietettiin 21. maaliskuuta, jolloin keskusteltiin Pohjoismaiden EU-politiikasta, ratkottiin ruokahävikki ongelmaa, kuunneltiin pohjoismaista soittolistaa ja katseltiin ruotsalaista elokuvaa. Suomen valtuuskunnan kanssa päivää olivat järjestämässä ulkoasiainministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö, Pohjola-Norden, Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto ja Pohjoismainen kulttuuripiste.

Sanomatalon Mediatorilla ulkoministeri Erkki Tuomioja pohjusti paneelikeskustelua teemasta Onko Pohjoismailla yhteistä EU-politiikkaa vai kullakin omansa. Paneeliin osallistuivat kansanedustajat *Pia Kauma* (kok.), *Tuula Peltonen* (sdp), *Jubo Eerola* (ps), *Simo Rundgren* (kesk.), *Annika Lapintie* (vas.), *Mats Nylund* (rkp), *Satu Haapanen* (vihr.) ja *Peter Östman* (kd). Puhetta johti Ulkopoliittisen instituutin johtaja *Teija Tiilikainen*.

Pohjoismaisessa kulttuuripisteessä käydyssä keskustelussa oli teemana Ruokahävikki – nykyajan suuri ongelma?

Keskustelemassa olivat kansanedustaja ja Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan puheenjohtaja *Christina Gestrin*, Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2013 luonto- ja ympäristöpalokinnon saaja, tanskalainen *Selina Juul*, projektijohtaja *Maria Obisalo* ja ohjelmakoordinaattori *Magnus Grönroft*. Puhetta johti neuvotteleva virkamies *Sebastian Hielm* maa- ja metsätalousministeriöstä.

Norja-seminaari ja näyttely

Valtuuskunta järjesti eduskunnassa 1. huhtikuuta norjalais-suomalaisen seminaarin Norjan perustuslain 200-vuotis-juhlallisuuksiin liittyen. Seminaarin teema oli ”Nuorten poliittinen osallistuminen Pohjolassa – haaste ja mahdollisuus?” Valtuuskunnan puheenjohtaja Simo Rundgrenin johtamassa tilaisuudessa puhuivat mm. eduskunnan puhemies *Eero Heinäluoma*, pääministeri *Alexander Stubb*, Suomen Oslon-suurlähettiläs *Maimo Henriksson* sekä Pohjoismaiden keskustanuorten pääsihteeri *Jose Forslund*. Norjalaisia puheenvuoroja pitivät Norjan suurlähetystön ministerineuvos *Merethe Luis*, suurkäräjien 1. varapuhemies *Marit Nybakk*, filosofian tohtori *Guro Ödegård* sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston norjalainen pääsihteeri *Dagfinn Høybråten*. Touko-kesäkuussa pystytettiin eduskuntaan myös julistenäyttely aiheena vuoden 1814 tapahtumat Eidsvoldissa Oslon ulkopuolella. Tuolloin laadittiin ja allekirjoitettiin Norjan ensimmäinen perustuslaki.

Helsingin sopimuksen tulkinta

Vuoden aikana käytiin sekä neuvoston että valtuuskunnan kokouksissa keskustelua Helsingin sopimuksen artikloiden 47 ja 48 tulkinnasta. Kyse on siitä, voiko Ahvenanmaan valtuuskunnan jäsen toimia Suomen valtuuskunnan jäsenen sijaisena neuvoston täysistunnoissa kun asiasta sovitaan etukäteen. Tanskan valtuuskunnan mukaan Färsaarten ja Grönlannin valtuuskunnan

jäsenet eivät voi sijaistaa neuvoston istunnoissa puuttuvaa tanskalaisjäsentä. Suomi tulkitsee Helsingin sopimuksen siten, että Ahvenanmaan edustajat voivat tilapäisesti sijaistaa Suomen valtuuskunnasta poissa olevaa jäsentä. Neuvoston johtaja Britt Bohlin halusi selvittää, kumpaa tulkintaa neuvoston tulisi vastaisuudessa noudattaa. Asia oli esillä neuvoston tarkastuskomiteassa, jonka tehtäviin kuuluu Helsingin sopimuksen tulkitseminen. Suomen valtuuskunnan kantoja ajoivat sen suomalaisjäsenet, edustajat Lauri Heikkilä ja Eero Suutari. Puheenjohtajiston kokouksessa joulukuussa 2014 päätettiin, että Suomen tulkinta Helsingin sopimuksen artikloista 47 ja 48 on oikea ja Suomen käytäntöä voidaan jatkaa.

Viestintä

Valtuuskunnan sisäistä ja ulkoista viestintää on tehostettu ja valtuuskunnalle on laadittu tiedotussuunnitelma. Valtuuskunta voi tehdä enemmän työtä oman näkyvyytensä nostamiseksi. Edustajien oma työ, aktiivisuus ja mediatyökalujen aktiivinen hyödyntäminen PN-työssä mahdollistavat uutiskynnyksen ylittämisen, erityisesti edustajien omista vaalipiireissä.

Alkuvuodesta 2014 kehitetty ja käyttöön otettu Suomen valtuuskunnan sähköinen työtila tarjoaa jäsenille kaikki valtuuskunnan kokousten asiakirjat, kaikki neuvoston valiokunta- ja istuntoaineistot sekä muuta hyödyllistä aineistoa kuten neuvoston ja ministerineuvoston puheenjohtajuusohjelmat. Valtuuskunnan tavoitteena on saada kokoukset paperittomiksi. Neuvoston puheenjohtajisto on lisäksi päättänyt, että neuvoston istunnot ovat vastedes paperittomia. Esimerkiksi neuvoston täysistunto lokakuussa 2014 oli ensimmäistä kertaa paperiton.

Kirjalliset kysymykset

Neuvoston jäsenet voivat tehdä kirjallisia kysymyksiä hallitukselle tai ministerineuvostolle. Suomen valtuuskunnan jäsenistä kysymyksiä tekivät joko yksinään että yhdessä muiden jäsenten kanssa Tarja Filatov, Christina Gestrin, Satu Haapanen, Eeva-Maria

Maijala, Anne Louhelainen, *Arto Pirttilahti* ja Simo Rundgren. Kysymykset käsittelivät makrillikiistaa, Ruotsin hallituksen toimia taantuvan taigametsähanhikannan kuolleisuuden vähentämiseksi, tulevaisuuden pohjoismaista yhteistyötä terveydenhuolto-

alalla, pohjoismaista rajat ylittävää terveydenhuoltoa, Venäjän vastaisten sanktioiden kompensointia, omaishoitoa, HELCOMin ministerikokouksessa Kööpenhaminassa 3. lokakuuta 2013 päätettyjä vähennystavoitteita, haitallisia ftalaatteja.

3

Bo Könbergin raportti

Ruotsin entinen sosiaali- ja terveysministeri Bo Könberg laati Pohjoismaiden ministerineuvoston pyynnöstä selvityksen Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa, joka ilmestyi kesäkuussa 2014. Hän esittelee neljätoista konkreettista ehdotusta, joiden avulla terveysalan yhteistyötä voitaisiin vahvistaa seuraavien 5–10 vuoden aikana. Edellytykset yhteistyölle ovat hyvät, sillä kaikki Pohjoismaat haluavat laajentaa ja vahvistaa tämän alan yhteistyötä varsinkin erityistason sairaanhoidossa, lasten ja nuorten mielenterveysongelmien ratkaisuisa ja terveyden epätasaisen jakautumisen estämiseksi.

Hyvinvointivaliokunta määritteli raportin yhdeksi tärkeimmistä valiokunnan työtä ohjaavaksi asiakirjaksi, joka nostaa valiokunnan asiat neuvoston asialistalla kärkeen ja antaa pohjan sekä neuvoston ja ministerineuvoston että valtuuskunnan ja oman maan ministereiden vuoropuhelulle.

Jo selvityksen varhaisessa vaiheessa kävi ilmi, että mikrobilääkeresistenssi on lisääntynyt huolestuttavasti maailmalla johtuen antibioottien liiallisesta ja väärästä käytöstä. Tätä osoittaa myös Maailman terveysjärjestön erittäin hälyttävä ensimmäinen globaali raportti. Vaikka Pohjoismaissa käytetään muuhun Eurooppaan verrattuna keskimäärin vähemmän antibiootteja, niiden on silti otettava tavoitteekseen antibioottien kulutuksen roima vähentäminen mieluiten tulevien viiden vuoden aikana.

Neuvosto ajaa myös One Health –näkökulman sisällyttämistä pohjoismaiseen yhteistyöhön, koska antibiootteja käytetään myös kotieläimillä. Eräänäkin vuonna jotkut EU-maat käyttivät antibiootteja lihakiloa kohti 30 kertaa enemmän kuin pienimmän kulutuksen maa Ruotsi. Pohjoismaiden halutaan ajavan EU:hun kieltoa, joka estää eläinlääkäreitä ansaitsemasta rahaa antibioottien myynnillä.

4

Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö

Yksi vuoden 2014 pääteemoista neuvostossa oli ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö Pohjoismaissa. Näitä teemoja käsiteltiin sekä neuvoston teemaistunnossa Akureyrissä huhtikuussa 2014 että neuvoston istunnossa Tukholmassa 27. – 30. lokakuuta 2014. Ruotsin puheenjohtajuusohjelmassa korostettiin Pohjoismaiden välillä 200 vuotta kestänyttä rauhaa ja sen merkitystä jokaiselle yksittäiselle maalle. Pohjoismaissa on saatu aikaiseksi vakaa yhteenkuuluvuus. Ruotsin puheenjohtajuusohjelmassa todetaan: ”...*pohjoismaiden välillä tiedonvaihtoa on vaalittava ja kehitettävä. Se on tärkeää, jotta voimme tulevaisuudessakin oppia toisiltamme, jatkaa yhteistyötä ja viime kädessä ratkaista myös tulevaisuuden ristiriitoja hyvien naapurien kesken vuoropuhelun ja sopimusten keinoin.*”

Pohjoismainen yhteistyö tiivistyy nopeaan tahtiin puolustus- ja turvallisuuspolitiikan alalla. Pohjoismaiden neuvosto teki vuonna 2013 aloitteen pyöreän pöydän keskustelusta, johon maiden puolustusministerit osallistuivat. Ruotsin puheenjohtajakaudella keskustelu toteutettiin Nordefcon puheenjohtajamaassa Norjassa. Pohjoismaiden neuvosto järjesti pyöreän pöydän konferenssin pohjoismaisesta puolustuspoliittisesta yhteistyöstä Oslolla 13. lokakuuta 2014. Konferenssin teemana oli ”Eurooppa Krimin jälkeen – vaikutuksia eurooppalaiseen turvallisuuteen ja pohjoismaiseen puolustusyhteistyöhön”.

Neuvoston presidentti *Hans Wallmark* totesi, että on tärkeää käydä pyöreän pöydän keskusteluita, jotta saadaan kokonaiskuva kansainvälisestä tilanteesta. Ukrainan kriisi on pysyvästi muuttanut kansainvälistä tilannetta ja paluuta menneeseen ei ole. Keskusteluissa pohdittiin muun muassa pohjoismaisen puolustusyhteistyön tulevaisuutta uudessa turvallisuustilanteessa.

Kansainvälinen tilanne sekä uudet sodankäynnin muodot huolestuttavat. Nordefcoa ja sen joustavaa toimintatapaa kehitettiin. Keskustelussa käsiteltiin myös ISIS-järjestön uhkaa Irakissa ja Syyriassa. Edustaja Sasi ja puolustusvaliokunnan puheenjohtaja *Jussi Niinistö* osallistuivat pyöreän pöydän konferenssiin. Pohjoismaiden neuvosto jatkoi puolustuspoliittista keskustelua täysistunnossa Tukholmassa lokakuussa 2014.

4.1 Ukraina

Kertomusvuonna Ukrainan kriisi aiheutti useita keskusteluita Pohjoismaiden neuvostossa. Islannin Akureyrissa pidetyssä istunnossa 7. – 8. huhtikuuta 2014 käsiteltiin kansainvälistä tilannetta kun Ukrainan kriisi nousi teemaistunnon ylimääräiseksi aiheeksi. Keskustelun myötä pyrittiin löytämään aiheeseen yhteinen pohjoismainen linja. Krimin niemimaa oli liitetty Venäjään maaliskuussa ja levottomuudet olivat leviämässä Itä-Ukrainaan.

Teemaistunnon yhteydessä pidetyssä keskustelussa korostui Ukrainan demokraatiakehityksen tukemisen merkitys. Neuvoston ruotsalainen varapresidentti korosti Pohjoismaiden neuvoston asemaa demokratian ja oikeusvaltioperiaatteiden edistäjänä. Keskusteluissa korostettiin myös kansainvälisen oikeuden periaatteissa pitäytymistä. Edustajat toivat esiin huolensa Baltian maiden turvallisuudesta, ja yhteistyötä niiden kanssa haluttiin tiivistää. Lisäksi katsottiin, että vuoropuhelua venäläisparlamentaarikkojen ja muiden toimijoiden kanssa tulisi jatkaa, sillä sen nähtiin lisäävän mahdollisuuksia rakentavien ratkaisujen löytymiseksi. Tahdottiin pikemminkin tukea Ukrainaa kuin tuomita Venäjä.

Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi aiheesta lausunnon Islannin teemaistunnossa. Siinä tuomitaan Krimin liittäminen Venäjään Ukrainan perustuslain vastaisena ja yhdytään Pohjoismaiden, Baltian maiden ja Visegrád-ryhmän ulkoministerien julkilausumaan Ukrainan tilanteesta. Ulkoministerit tuomitsivat omassa julkilausumassaan Venäjän kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet Ukrainassa ja antoivat tukensa EU:n lähetystön perustamiselle ja Etyj-operaation jatkamiselle Ukrainassa. Pohjoismaiden neuvoston lausunnossa pyritään liittymään osaksi laajempaa eurooppalaista yhteisöä, jonka jäsenenä halutaan vaikuttaa demokration kehittämiseen Ukrainassa. Parlamentaarinen yhteistyö nähdään ratkaisuna demokrationkehityksen edesauttamiseksi.

Ukrainan kriisin herättämä keskustelu Pohjoismaiden neuvostossa osoitti Pohjoismaiden halun keskustella ulkopoliittisista kysymyksistä yhteisen linjan muodostamiseksi sekä halun kehittää ulkopoliittikan saralla tehtävää yhteistyötä. Haasteeksi koettiin kuitenkin se, millaisia konkreettisia toimia voitaisiin tehdä esim. demokrationkehityksen edistämiseksi. Erääksi ratkaisuksi nähtiin lähialueiden kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen.

PN on tehnyt ja tekee tiivistä yhteistyötä esimerkiksi Baltian yleiskokouksen kanssa. Vuoden 2014 aikana luotiin tiiviit yhteistyösuhteet Visegrád-maiden ja ns. GUAM-maiden (Georgia, Ukraina, Azerbaidžan ja Moldova) kanssa. Kertomusvuonna keskusteltiin Ukrainasta mm. Pohjoismaiden neuvoston, Baltian parlamentaarisen yleiskokouksen, Benelux-maiden ja Visegrád-maiden yhteiskokouksessa Tukholmassa 16. – 17. kesäkuuta 2014. Lisäksi Pohjoismaiden parlamentaarikot tapasivat Baltian yleiskokouksen, Benelux-maiden yleiskokouksen, Visegrád-ryhmän maiden sekä Georgian ja Ukrainan edustajia Riiassa 24. marraskuuta 2014. Silloin puhuttiin mm. Ukrainan kriisin vaikutuksista sekä siitä, mitä muiden maiden parlamentit voisivat tehdä Ukrainan demokration, turvallisuuden ja vakauden tukemiseksi. Pohjoismaiden neuvoston presidentti Hans Wallmark totesi, että Pohjoismaiden neuvosto tarjoaa tukensa Ukrainan uudistustyöhön. Ukrainassa oltiin kiinnostuneita 90-luvun demokrasointiprosessista Baltian

maissa saaduista kokemuksista. Suomesta kokoukseen osallistui puheenjohtajiston NB8-raporttija *Kimmo Sasi*. Vastaava kokous pidetään Kiovassa kesäkuussa 2015.

4.2 Muu kansainvälinen toiminta

Yhteistyö Venäjän kanssa

Pohjoismaiden neuvostolla on tiivistä ja laaja-alaista yhteistyötä Venäjän kanssa. Vuosittain järjestetään PN:n ja Venäjän välisiä pyöreän pöydän keskusteluja, nuorten politikoiden foorumeita, opinto- ja perehdytysmatkoja sekä neuvoston istuntojen yhteydessä järjestettäviä tapaamisia. Suomen valtuuskunta järjesti Pohjoismaiden neuvoston ja Venäjän nuorten poliitikkojen foorumin Oulussa 23. – 25. huhtikuuta 2014 yhteistyössä Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa. Tilaisuus järjestetään vuosittain vuoroin Venäjällä ja vuoroin Pohjoismaissa.

Kuudes foorumi oli omistettu nuorten tulevaisuudelle. Istunnoissa käsiteltiin erityisesti terveydenhuollon ja sosiaalisen sektorin tulevaisuutta, nuorten kansainvälistä verkostoitumista työllisyyttä edistävänä tekijänä, nuorten haasteita työmarkkinoilla sekä sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemistä ja koulutuksen merkitystä syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä. Osanottajat tutustuivat Oulun seudun innovatiiviseen yritystoimintaan ja näkivät esimerkkejä yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöstä. Tutustumiskohteina olivat kasvuyrittäjäyyskeskus Business Kitchen Oulu, Oulun seudun ammattikorkeakoulu Game Lab -pelilaboratorion toiminta, Oulun ammattikorkeakoulun 3D-virtuaalilaboratorio sekä painetun älyn ja pika-diagnostiikan uusiin sovelluksiin keskittyvä nano-osaamiskeskus PrintoCent.

Oulun foorumiin osallistui noin 80 nuorta poliitikkoa kansallisista parlamenteista, alueparlamenteista sekä nuoriso- ja kansalaisjärjestöistä. Valtuuskunnasta osallistuivat edustajat Simo Rundgren, Satu Haapanen ja Juho Eerola. Eduskunnan nuorten kansanedustajien verkostosta osallistui edustaja *Heikki Autto*. Vuoden 2015 foorumi järjestetään Viipurissa.

Valtuuskunnan jäseniä oli lähdössä Pohjoismaiden neuvoston ja Venäjän vuosittaiselle opintomatkalalle Murmansiin 17. – 21. maaliskuuta 2014. Opintomatka päätettiin lykätä Ukrainan tilanteen vuoksi. Aiheesta hyväksyttiin julkilausuma ja PN:n presidentti ja varapresidentti vierailivat Puolassa ja Baltian maissa keskustellakseen mm. Ukrainan tilanteesta.

Demokratian tukeminen Valko-Venäjällä

Pohjoismaiden ja Baltian maiden parlamentaarikot tapasivat Valko-Venäjän kansalais- ja ihmisoikeusjärjestöjen edustajia sekä oppositiopoliitikkoja Vilnassa 15. lokakuuta 2014. Keskusteluissa pohdittiin muun muassa Ukrainan tilanteen vaikutusta Valko-Venäjään ja Euroopan osallistumismahdollisuuksia Valko-Venäjän kehitykseen. Kokouksessa oli edustettuna myös Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen sihteeristö.

Pohjoismaiden neuvoston Valko-Venäjä-raportoin ja seminaarin puheenjohtajan Kimmo Sasin mukaan Valko-Venäjä tulisi nostaa nykyistä enemmän esille eurooppalaisessa keskustelussa. Pohjoismaiden neuvosto, Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto voisivat tehdä enemmän yhteistyötä Valko-Venäjään liittyen. Ukrainan kehitys on saanut valkovenäläiset pelkäämään omaa ja maansa kohtaloa. Kokouksessa korostettiin ja tuettiin vahvasti Valko-Venäjän koskemattomuutta ja suvereeniutta. Tulevaisuuden kannalta pidettiin tärkeänä nuorten valkovenäläisten koulutusmahdollisuuksia. Koulutuksen suhteen keskiössä on Vilnassa toimiva maanpaossa toimiva yliopisto European Humanities University (EHU), joka saa Pohjoismaiden ministerineuvoston kautta tukea sekä EU:lta että Pohjoismailta.

Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian parlamentaarisen yleiskokouksen järjestämien vuosittaisten seminaarien tarkoituksena on tukea demokratiakehitystä, edistää alueen sananvapautta, suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa. Kokouksen tarkoituksena on antaa Valko-Venäjän oppositiolle mahdollisuus päästä ääneen ja keskustella parlamentaarikkojen kanssa.

5

Keskustelut EU-yhteistyöstä

Neuvosto on viime vuosina vahvasti panostanut EU-yhteistyöhön. Neuvoston EU-strategia ”Pohjoismaiden ääni EU:ssa” hyväksyttiin istunnossa vuonna 2011. Siinä todetaan, että neuvosto haluaa vahvistaa EU-panostustaan varsinkin Euroopan parlamentin pohjoismaisten jäsenten suuntaan ja käydä keskusteluita siitä, miten Pohjoismaat voisivat yhteisellä esiintymisellä vaikuttaa Euroopan parlamentissa Pohjoismaille tärkeissä asioissa.

Neuvoston puheenjohtajamaan Ruotsin puheenjohtajuusohjelmassa todetaan, että on kulunut 20 vuotta siitä, kun pohjoismaisten EU-maiden määrä nousi yhdestä kolmeen. Kun EU-maiden määrä on kasvanut kahdestatoista kahteenkymmeneen kahdeksaan samalla kun EU-yhteistyö on syventynyt ja laajentunut uusille aihealueille niin on tärkeää, että Pohjoismaat ottavat eurooppalaisen yhteistyön vakavasti. Ruotsin puheenjohtajakauden tavoitteena on edistää tehokasta pohjoismaista yhteistyötä sekä EU:n sisällä että EU:n kanssa. Yhdessä saa aikaan enemmän kiinnostusta, ymmärrystä ja tilaa pohjoismaisille näkökohdille kuin jokaisen Pohjoismaan toimiessa yksin. Tämän takia tulisi käydä aktiivista vuoropuhelua ja tehdä yhteistyötä EU:n ja muiden eurooppalaisten yhteistyöelinten ja valtioiden kanssa.

Neuvoston laaja raportti pohjoismaisen EU-yhteistyön mahdollisuuksista valmistui syksyllä 2013. Se sisältää 28 konkreettista toimenpide-ehdotusta yhteistyön tiivistämisestä. Lisäksi Pohjoismaiden neuvosto kehotti kansallisia parlamenteja järjestämään vuoden 2014 aikana täysistuntokeskustelun aiheesta ”Pohjoismaat EU:ssa – EU Pohjoismaissa”. Neuvoston aloitteesta kansallisissa parlamenteissa on vuodesta 2012 käyty keskusteluita pohjoismaisesta yhteistyöstä. Vuoden 2012 aiheena oli Pohjoismaiden välistä vapaata liikkuvuutta haittaavat raja-

esteet ja vuonna 2013 pohjoismaainen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö. Vuonna 2015 jatketaan EU-yhteistyön teeman käsittelyä.

Keskustelu eduskunnassa

Eduskunnan täysistunnossa käytiin keskustelu aiheesta ”Pohjoismaat EU:ssa – EU Pohjoismaissa” 4. joulukuuta 2014. Suuren valiokunnan puheenjohtaja *Riitta Myller* (sd) totesi esittelypuheenvuorossaan, että varsinainen haaste neuvostolle on pohjoismaisten intressien tunnistaminen ja pohjoismaisen yhteistyön sovittaminen unionin nopeampaan rytmiin. Miten pari kertaa vuodessa kokoontuva PN voisi vaikuttaa tehokkaasti, kun unionissa hyväksytään viikoittain tuhatkunta säännöstä? Pohjoismaiden tulisi tunnistaa riittävän nopeasti ne asiat, joissa niiden olisi syytä toimia yhdessä. Parlamenttien kannalta tämä edellyttää sitä, että kussakin kansallisessa valiokunnassa tiedetään mitä pohjoismaiset intressit ovat, ja että yhteydenpito pohjoismaisiin kollegoihin olisi mutkatonta ja helppoa.

Puheenjohtaja Myllerin mielestä Pohjoismaat voisivat myös näyttää mallia, miten kansalaisyhteiskunnan toimijat otetaan mukaan päätöksentekoon sellaisissakin asioissa, joista unionissa päätetään suljettujen ovien takana. Edelleen Pohjoismaat voisivat olla mallina, miten ministerineuvoston päätöksistä kerrotaan jäsenmaiden parlamenteille samalla kun pohdittaisiin myös sitä, miten kansallisissa täysistunnoissa voitaisiin käsitellä unionin asioita tehokkaammin.

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri Lenita Toivakan puheenvuoron ydinasiat koskettelivat toimintatapojen modernisoinnin välttämättömyyttä pohjoismaisessa yhteistyössä, Pohjoismaiden roolin kirkas-

tamista EU:ssa ja Pohjoismaiden yhteisten intressien tunnistamista. Yhteistyön brändäyksellä voitaisiin tukea ulkomaankauppaa ja vientiä, mutta sillä edistettäisiin myös vapaata liikkuvuutta. Pohjoismaisen hyödyn tavoittelemisen myös EU-yhteistyössä on tärkeä tavoite. Lähes kolmessakymmenessä kansanedustajan puheenvuorossa nostettiin esiin lukuisia tärkeitä aiheita, joissa voidaan pohjoismaisella tasolla tehdä yhteistyötä.

Lähes kolmessakymmenessä puheenvuorossa suomalaisedustajat pitivät tärkeinä seuraavia asioita EU-yhteistyössä: yhteisiä intressejä EU:n työmarkkina- ja ympäristökysymyksissä ovat kuluttaja-asiat, sosiaalisen polkumyynnin estäminen, energia-tehokkuus, ruokahävikin saaminen EU:n agendalle, antibiootiresistenssi; Arktis ja ympäristöön kohdistuvat uhat, luonnonvarat; rajattomuuden puolustaminen ja rajaesteiden poistaminen; Itämeri, päästöjen ja valumien vähentäminen, myrkytön arki, antibioottien käytön vähentäminen, one health; yhdistäviä tekijöitä esim. pohjoismainen hyvinvointimalli, demokraattiset yhteiskunnat, avoin kansainvälinen talous ja siihen osallistuminen; Pohjoismailla voisi olla yhteisiä tavoitteita esim. biotaloutta, arktisia alueita, energiaa ja ilmastonmuutosteknologiaa koskevassa tutkimuksessa; yhteinen pullopanttijärjestelmä tulee saada aikaan.

Lisäksi todettiin, että pohjoismaiset asiat olisi otettava paremmin huomioon kansallisessa lainsäädännössä, jotta uusia pohjoismaisia rajaesteteitä ei synny ja että PN:n suositukset tulisi saada kansallisesti parlamenttien käsittelyyn.

Keskustelu Ruotsin valtiopäivillä

Vastaavasti Ruotsin valtiopäivillä keskusteltiin 9. kesäkuuta pohjoismaisesta yhteistyöstä ja sen tulevaisuudesta ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta. Edustajat olivat yhtä mieltä siitä, että pohjoismainen yhteistyö on hyödyksi maille, mutta painopistealueista oli hieman eriäviä mielipiteitä. Aiheiksi nousi erityisesti rajayhteistyö, työttömyys, ympäristö sekä puolustuspolitiikka.

Pohjoismaiden neuvoston Ruotsin valtuuskunnan puheenjohtaja, sosiaalidemokraattien *Karin Åström* kiitteli avauspuheenvuorossaan Pohjolan innovatiivista elinkeinoelämää, tasa-arvoa sekä pitkäkestoisista rauhaa ja yhteistyötä maiden välillä. Hän korosti kuitenkin työttömyyden ongelmaa ja nosti esille kohtuuttomat verotussäännöt maidenvälisen muuton yhteydessä. Rajaesteiden poistaminen herätti kannatusta yli puoluerajojen, ja monet toivoivat, että siihen liittyviä toimenpiteitä voitaisiin tehostaa ja nopeuttaa. Ihmisillä tulisi olla mahdollisuus asua, aloittaa yrityksiä ja kouluttautua vaivattomasti Pohjoismaissa sekä muuttaa helpommin maasta toiseen.

Ympäristöpuolueen *Jan Lindholm* esitti puheenvuoroissaan vastustavansa ydinvoimaa ja toivovansa konkreettisempia toimia Pohjolan ympäristön hyväksi. Luonnonvarojen tuhlaus ja öljyonnettomuuden riskit pohjoisilla alueilla herättivät huolta. Hän suhtautui kielteisesti puolustuspolitiikan investointeihin kuten hävittäjälentokoneiden ostoon. Muut edustajat kuitenkin mainitsivat puolustuspolitiikkaa koskevissa huomioissaan sen, että aihe on yhä enemmän esillä Pohjoismaissa ja että yhteistyö toisi maille säästöjä ja monia muita etuja.

Myös kauppaministeri ja pohjoismainen yhteistyöministeri *Eva Björling* piti hyvänä, että Pohjoismaiden puolustuspolitiikka tiivistyy. Työttömyyttä vastaan tulisi hänen mukaansa taistella rajaesteitä poistamalla, jotta nuoret voisivat liikkua vapaasti. Jotkin Pohjoismaat ovat mukana Natossa ja EU:ssa ja toiset eivät, mutta joka tapauksessa Björling suhtautui maiden yhteistyön tulevaisuuteen varsin myönteisesti.

6

Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen

Pohjolan monimuotoinen luonto tarjoaa suuria mahdollisuuksia hyödyntää sen rikkauksia.

Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen oli yksi vuoden 2014 Ruotsin puheenjohtajakauden kolmesta painopisteestä, ja se nostettiin teemaistunnon aiheeksi huhtikuussa. Taustalla luonnonvaroista käytävän keskustelun tarpeeseen on ollut pohjoismaisten mineraalivarojen kysynnän kasvu. Myös öljy- ja kaasuvaroitoin kohdistuva mielenkiinto pohjoisilla merialueilla on lisääntynyt. Luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyy sekä riskejä että mahdollisuuksia. Kaivosteollisuus luo uusia työpaikkoja, mutta edellyttää myös panostuksia infrastruktuuriin ja yhdyskuntarakenteiden kehittämiseen. Mineraaliteollisuus tuo mukanaan uhkan saastumisesta, jolloin kyseessä ovat usein suuret alueet. Tämän lisäksi entistä runsaampi luonnonvarojen hyödyntäminen voi olla ristiriidassa ulkoilun ja kasvavan matkailun kanssa. Ruotsi asettikin tavoitteekseen yhteisten panostusten ja strategioiden löytämisen luonnonvarojen hyödyntämiselle. Niissä tulisi huomioida sekä tiukat ympäristövaatimukset että sosiaaliset näkökulmat. Kertomusvuonna ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan puheenjohtajana toimi Christina Gestrin.

6.1 Kaivosalan kestävyyskriteerit

Huhtikuun teemaistunnossa Akureyrissa neuvosto päätti, että kaivosteollisuudelle on laadittava yhteiset pohjoismaiset kestävyyskriteerit. Kestävän kaivosteollisuuden kattavalle säännöstölle on tarvetta, sillä kaivosteollisuuden kasvuun liittyy monia potentiaalisia ongelmakohtia. Ongelmia kaivosteollisuus-

nessa on ilmennyt suhteessa mm. luontoon, alkuperäisväestöön, maanomistajiin ja muihin elinkeinoihin, kuten turismiin. Laadittavissa kriteereissä määriteltäisiin vastuullisen kaivos- ja mineraaliteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta. Luonnonsuojelun ja vesiensuojelun lisäksi kestävyyskriteereissä otettaisiin huomioon alkuperäisasukkaiden oikeudet, paikallisväestö ja paikalliset elinkeinot sekä kaivostyöläisten turvallisuus ja oikeudet. Kriteereihin kuuluisi myös sivumateriaalien oikeanlainen käsittely sekä korvausvastuu vahinkojen yhteydessä. Pohjoismainen kriteeristö voisi muodostaa perustan myös tuleville eurooppalaisille ja kansainvälisille säännöstoille.

6.2 Itämeri

Luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen teeman yhteydessä käsiteltiin myös Itämeren ekologista tilaa. Meren tila on kriittinen, vaikka sen puhdistamiseksi onkin tehty mittavia toimenpiteitä viimeisen 40 vuoden aikana. Pääsyyt Itämeren huonoon ekologiseen tilaan ovat maatalouden päästöt ja jätevedet. Hiljattain tehty analyysi viittaa siihen, että päästöjen vähennystavoitteet voitaisiin suurelta osin saavuttaa käyttämällä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa Itämeren vedenpuhdistamoissa. Näiden toimien katsotaan olevan kustannustehokkaita verrattuna samojen tulosten saavuttamiseen vähentämällä maatalouden päästöjä. Pohjoismaiden neuvosto esittikin, että Ruotsin, Suomen ja Tanskan hallitukset asettaisivat jätevedenpuhdistamoille uudet, tiukemmat fosfori- ja typpipäästörajat. Päästörajojen tulisi pohjautua parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttöönoton myötä saavutettaviin puhdistustuloksiin. Lisäksi neuvosto

kehotti hallituksia pyrkimään siihen, että Itämeren alueen muut maat ottavat käyttöön samat vaatimukset.

Kalanviljelyn teknologinen kehittyminen pystyisi osaltaan edesauttamaan Itämeren päästövähennystavoitteita. Kalojen kierto-vesiviljely yleistyy nopeasti sekä EU:ssa että sen ulkopuolella. Perinteinen laajamittainen kalankasvatus avoimissa verkkoaltaissa aiheuttaa muun muassa suurien fosfori- ja typpipäästöjen vuoksi haittaa Itämeren kaltaisissa matalissa sisämerissä, joissa veden vaihtuvuus on vähäistä. Olisi hyödyllistä, jos Pohjoismaat voisivat muodostaa yhteisen kannan EU:n yhteisessä kalastuspolitiikassa. Pohjoismaat voisivat pyrkiä edistämään kalankasvatuksen kehittämistä kierto-vesijärjestelmissä Itämeren alueella EU:n yhteisen kalastuspolitiikan puitteissa. Itämeri olisi sopiva alue kierto-vesijärjestelmien testaamiselle, sillä Itämeren ekologinen tasapaino on herkkä.

6.3 Rikkidirektiivi

Vuoden 2015 alussa voimaan astuneeseen rikkidirektiiviin liittyen korostettiin pohjoismaisten toimenpiteiden koordinoinnin tärkeyttä sekä nestekaasuterminaalien perustamista Pohjoismaiden satamiin. Pohjoismaiden tulee toimia vahvassa yhteistyössä, jotta rikkidirektiivi otetaan käyttöön maailmanlaajuisesti. Säädökset luovat haasteita teollisuudelle, mutta mahdollistavat samalla myös uudenlaisen ympäristöteknologian sekä uudentyyppisten polttoaineiden käyttöönoton.

6.4 Ilmasto- ja energia-yhteistyö

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta nosti esille Pohjoismaiden roolin vuoden 2015 ilmastopimuksen edesauttamisessa. Pohjoismaiden tulisi aktiivisesti pyrkiä edistämään vuoden 2015 ilmastopimuksen syntymistä siten, että ne yhdessä tekisivät aloitteen ilmastopimusta pohjustavien neuvotteluiden järjestämisestä teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välillä. Pohjoismaat aiheuttavat vain murto-osan maailman kasvihuonepäästöistä. ”Pohjoismaiden ilmastopolitiikan tärkeimpänä tavoitteena tulisi olla muun maailman sitouttaminen kansainväliseen sopimukseen, jolla voidaan pysäyttää vaaralliset muutokset maapallon ilmastossa”, ympäristövaliokunta toteaa.

Luonnonvarateeman keskusteluiden yhteydessä puhuttiin myös pohjoismaisista älysähköverkoista. Suurimpia vaikuttimia älykkäisiin energiajärjestelmiin siirtymiselle ovat EU:n ilmasto- ja energiatehokkuustavoitteet. Pohjoismaiden neuvosto katsoo, että älysähköverkkoja olisi kehitettävä pohjoismaisille sähkömarkkinoille pitkäjänteisellä ja selkeät tavoitteet omaavalla yhteistyöllä, ja tietoa älysähköverkoista olisi edistettävä. Lisäksi olisi pyrittävä saamaan aikaan yhteiset perussäännöt, standardit ja tekniset vaatimukset sisämarkkinoiden turvaamiseksi Pohjoismaiden kuluttajille ja tuottajille.

7

Muut asiat ja teemat

7.1 Pohjoismaiden brändäys

Yhtenä keskeisimmistä elinkeinovaliokunnan käsittelemistä aiheista olivat nimenomaan pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuuden visiot sekä näiden tueksi laadittava brändistrategia. Pohjoismaiset yhteistyöministerit päättivät 6. helmikuuta, että Pohjolle ja pohjoismaiselle yhteistyölle tullaan laatimaan kattava kasainvälinen brändistrategia, joka linkittyy elinkeinoelämän eri osa-alueille mm. osana vihreää kasvua. Valiokunta näki strategiatyössä mahdollisuuden yhteispohjoismaisen matkailunedistämistyön tiivistämiseen sekä vientivetoisen muoti- ja vaateteollisuuden valjastamisen brändin ”teräväksi kärjeksi” ja arvioi, että alalla toimivat innovatiiviset yritykset pystyisivät ilmentämään sellaisia pohjoismaisia arvoja, kuten eettisyyttä, kestävyttä, yhteiskuntavastuuta, puhtautta ja demokratiaa, joita halutaan viedä maailmalle.

Matkailun osalta pohjoismaisina vahvuksina nähtiin puhtaus, luonto ja yleisesti ottaen harva asutus; rauha. On huolestuttavaa, että samaan aikaan kun matkailijoiden määrä Eurooppaan kasvaa vuosi vuodelta, pohjoismaihin suuntautuvat matkustusvirrat ovat laskeneet. Kehityssuuntaa halutaan muuttaa mm. tuomalla pohjoismaiset matkailunedistämisen toimijat ja viranomaiset tiiviimmin yhteen ja hyödyntämällä matkailumarkkinoissa kansallisten brändien synergioita; markkinoimalla Pohjoismaita suurempana matkailukokonaisuutena.

7.2 Matkailukohteiden kestävyysertifiointi

Matkailuala on nykyään kasvussa Pohjoismaissa, ja juuri tällä alalla talouskasvu on

kaikkein nopeinta. Uusia työtilaisuuksia syntyy alueille, jotka ovat jo pidemmän aikaa olleet kuihtumassa kaupungistumisen vuoksi. Matkailun lisääntymisellä voi kuitenkin olla kielteinen vaikutus herkkiin luonnonalueisiin. Haasteena on yhdistää työllisyyttä ja hyvinvointia tuova lisääntyvä matkailu ja herkän ympäristön suojele. Tavoitteet ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa, koska juuri puhdas luonto on yksi keskeisistä tekijöistä pohjoismaisten matkailukohteiden menestyksessä. Yhtenä ratkaisuna on kehittää yhteispohjoismainen sertifiointijärjestelmä, joka takaa, että ympäristö- ja kestävyysmerkinnän saanut matkailualan yritys huomioi paikallisalueen luonnon ja väestön.

Pohjoismaiden ministerineuvoston keskeisen tuotannon ja kulutuksen työryhmän pilottihankkeeseen osallistuneissa matkailukohteissa ympäristö- ja ilmasto vaikutuksia on onnistuttu vähentämään huomattavasti. Tämä osoittaa, että sertifiointi voi toimia toisaalta palkkiona ympäristönäkökohtiin panostaville yrityksille ja toisaalta kannustimena yrityksille, jotka haluavat parantaa toimiaan ympäristökuormituksen vähentämiseksi. Hankkeeseen kuuluvat yritykset ovatkin antaneet vahvan tukensa tämänkaltaisten sertifiointien kehittämiseksi matkailualalle. Yksi mahdollinen esimerkki hyvin menestyneestä pohjoismaisesta ympäristömerkinnästä on Joutsenmerkki. Se on saanut myös laajaa kansainvälistä tunnustusta ympäristömerkintöjen vertailussa.

Yhteispohjoismaisen ympäristö- ja kestävyysmerkinnän hyöty olisi erityisen suuri, sillä pohjoismaalaisten lomamatkat kohdistuvat usein toisiin Pohjoismaihin. Kaikissa Pohjoismaissa tunnettu merkintä olisi valttikortti niille yrityksille, jotka kantavat vastuunsa kestävästä ympäristöstä puolesta.

7.3 Kulttuurisektori

Koulusektorilla neuvosto on keskittynyt koulutuksen ja elinikäisen oppimisen uusiin digitaalisiin ja teknologisiin suuntauksiin ja kehityssuuntiin. Näitä ovat esimerkiksi massiiviset avoimet verkkokurssit (massive open online courses, MOOC), digitaalinen luku- ja kirjoitustaito (digital literacy) sekä huipputasoinen tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävää opetusta koskeva pohjoismainen yhteistyö.

Tekijänoikeuskysymykset on maailmanlaajuinen ongelma. Neuvostoa askarrutti millainen merkitys ja vaikutus piraattipuolueen kaltaisilla toimijoilla on taiteilijoiden ansaitsemismahdollisuuksille. Valiokuntatyössä pohdittiin miten Pohjoismaissa voidaan torjua esimerkiksi musiikin ja elokuvien laitonta piraattikopiointia ja taata tekijänoikeuksien omistajille heille kuuluva korvaus työstään.

Lisäksi puhuttivat urheiluun ja dopingin vastaiseen työhön liittyvät yhteispohjoismaiset aloitteet. Tässä paneuduttiin kulttuurin levittämiseen verkossa esimerkiksi YouTuben kaltaisten kanavien kautta. Myös syrjäytyminen koulutuksessa, työelämässä ja vastaavanlaisissa sosiaalisissa ja kulttuuripainotteisissa yhteyksissä puhutti neuvostoa.

Yhä nuoremmat saavat käyttöönsä tietokoneita. Jopa 2 – 3-vuotiaat lapset käyttävät nykyään taulutietokoneita ja tietokoneita. Neuvosto keskusteli mitä tällainen kehitys merkitsee oppimiselle ja koulujärjestelmälle yleensä. Myös yleinen pelipolitiikka ja peliriippuvuus kiinnostivat neuvostoa.

Viittomakielen asema

Edustaja Tuula Peltonen (sd) on useita vuosia neuvoston eri elimissä puhunut viittomakielen aseman vahvistamisen puolesta. Vuoden 2014 talousarviossa oli viimein varattu 200 000 Tanskan kruunua. Määräraha osoitettiin Norden Yhdistysten liiton kautta vasta perustetulle viittomakielen verkoston kokous- ja tiedotustoiminnan ylläpitämiseen. Ministerineuvosto ilmoitti samalla, että viittomakielen verkosto voi vastaisuudessa hakea taloudellista tukea toiminnalleen Nordplus-tukiohjelman kautta.

Kulttuurirahasto ja kulttuuripiste

Kööpenhaminassa sijaitsevan Pohjoismaisen kulttuurirahaston (NKF) ja Helsingissä sijaitsevan Pohjoismaisen kulttuuripisteen (KKN) yhdistämisestä keskusteltiin neuvoston ja ministerineuvoston eri elimissä pitkään. Molemmat tahot myöntävät apurahoja kulttuurin piirissä oleville toimijoille. Toimintojen uudistamistavoitteena oli, että Helsinkiin olisi muodostunut yksi pohjoismaisia kulttuuritapahtumia rahoittava keskus, kun kulttuurirahasto ja kulttuuripiste olisi yhdistetty. Usean selvityksen jälkeen päädyttiin kuitenkin siihen, että kyseiset toiminnot pidetään ennallaan eikä yhdistämistä toteuteta.

7.4 Lapsi- ja nuorisoyhteistyön vahvistaminen

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan aloitteesta annettu suositus lapsen oikeuksien vahvistamisesta pohjoismaisessa yhteistyössä (suositus 8) katsottiin loppuun käsitellyksi. Sitä täydentämään kolme valiokuntaa – kansalais- ja kuluttajavaliokunta, kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ja hyvinvointivaliokunta – tekivät uuden, laaja-alaisemman ehdotuksen lapsi- ja nuorisoyhteistyön vahvistamisesta, josta neuvosto antoi joulukuussa 2014 seuraavan esityksen (30/2014) ministerineuvostolle: nimitetään keskuudestaan ministerin lapsi- ja nuorisovastaavaksi, jonka tehtävänä on seurata poliittisesti Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategiaa sekä varmistaa lapsi- ja nuorisopoliittinen osaaminen pohjoismaisen yhteistyön kaikilla eri tasoilla; vahvistetaan Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean (NORDBUK) toimiesiäntoimintaa lapsi- ja nuorisopoliittisen osaamisen varmistamiseksi kaikessa yhteistyössä ja käy säännöllisesti vuoropuhelua NORDBUKin ja yllä mainitun ministerin eli lapsi- ja nuorisovastaavan kanssa; vahvistetaan lapsi- ja nuorisopoliittista osaamista luomalla mahdollisuudet alan toimijoiden kokemustenvaihtoon ja että nimitetty ministeri keskustelee vuosittain Pohjoismaiden neuvoston ja Nuorten Pohjoismaiden neuvoston kanssa lapsi- ja nuorisostrategiaista.

7.5 Laatu-merkintä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyölle

Kansanedustaja Satu Haapasen (vihr) aloitteesta neuvosto antoi ministerineuvostolle suosituksen (suositus 9/2014), jotta se laatisi selvityksen sukupuolinäkökulmasta päiväkodeissa ja kouluissa tavoitteena löytää pohjoismaisia lähestymistapoja, joita voidaan käyttää yhdenvertaisuuden edistämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa. Tätä varten voitaisiin ottaa käyttöön pohjoismainen laatu-merkintä tai muu järjestelmä päiväkodeille ja kouluille, jotka työskentelevät määrätietoisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon hyväksi. Lisäksi suositettiin, että tämä aloite sisällytettäisiin Pohjoismaiden tasa-arvopoliittiseen yhteistyöohjelmaan 2015–2018 lastentarhanopettajien ja luokanopettajien koulutuksiin. Onnistuneita esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöstä tulisi myös esitellä pohjoismaisilla foorumeilla mukaan lukien erilaiset verkkosivustot.

Valiokunta tyytyi ministerineuvoston ilmoitukseen asian hyväksi tehdyistä toimita ja esitti syyskuun yleiskokouksessa sen poistamista päiväjärjestyksestä.

7.6 Valiokuntaehdotus pohjoismaisista tekstiilintuottajista matalapalkkamaissa

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa keskusteltiin pohjoismaisten tekstiiliyritysten tuotannosta matalapalkkamaissa siitä lähtien, kun Rana Plaza -rakennus romahti huhtikuussa 2013 Bangladeshissa, ja 1 113 tekstiililyöntekijää sai surmansa. Tragedia kiinnitti huomion matalapalkkamaiden tekstiilialan työntekijöiden ala-arvoisiin palkka- ja työoloihin.

Valiokunnan ehdotuksesta Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositettiin (esitys 15) antamaan kirjallinen selvitys siitä, mitä Pohjoismaat tekevät, jotta matalapalkkamaiden tekstiilintuottajat parantaisivat olosuhteita ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien osalta ja tukemaan Nordic Ethical Trading Framework -verkoston perustamista Tanskan ja Norjan eettisen kaupan aloitteiden mukaisesti.

Lisäksi neuvosto suositti valiokunnan ehdotuksesta maiden hallituksille (esitys 16), että ne edistäisivät pohjoismaisia yrityksiä, joilla on tuotantoa Bangladeshissa, liittymään Bangladeshin palo- ja rakennusturvallisuussopimukseen (Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh). Hallituksia suositettiin myös varmistamaan, että pohjoismaiset tekstiilintuottajat ottavat aktiivisesti toimintasuunnitelmissaan ja arvoissaan huomioon ILO:n yleissopimukset 138 ja 182 koskien lapsityövoimaa; 29 ja 105 koskien pakollista työtä ja pakkotyön poistamista; 100 ja 111 koskien syrjintää sekä 87 ja 98 koskien ammatillista järjestäytymisvapautta.

Tätä pohjoismaista aloitetta esiteltiin ja käsiteltiin myös eduskunnan eettisen tuotannon toimintaryhmässä, jolta kansalais- ja kuluttajavaliokunnan suomalaisjäsenet saivat evästyttä valiokuntakäsittelyä varten.

8

Pohjoismaiset puoluerhyhmät

Neuvostossa on kaksi suomalaista pohjoismaisen puoluerhyhmän puheenjohtajaa. Edustaja Juho Eerola (ps) on toiminut Vapaa Pohjola -ryhmän puheenjohtajana sen perustamisesta lähtien vuonna 2012. Viidestä puoluerhyhmästä Vapaa Pohjola on neuvoston pienin. Varsinaisia jäseniä siinä on kuusi, joista neljä Suomesta ja kaksi Tanskasta. Ryhmä kannattaa vapautta, demokratiaa ja ajatusta itsenäisistä kansallisvaltioista.

Tampereella pidettyjen syyskuun kokousten yhteydessä valittiin edustaja Arto Pirttilahti pohjoismaisen keskiryhmän puheenjohtajaksi. Keskiryhmä on neuvoston viidestä puoluerhyhmästä toiseksi suurin. Siihen kuuluu 24 keskustalaista, liberaalia, kristillisdemokraattista ja vihreää puoluetta. Varsinaisia jäseniä ryhmässä on 23. Keskiryhmä edistää jäsenpuolueidensa yhteisiä arvoja ja poliittisia tavoitteita. Muita pohjoismaisia puoluerhyhmiä ovat konservatiivinen, sosiaalidemokraattinen sekä vasemmistososialistinen vihreä ryhmä.

9

Pohjoismaisen yhteistyön budjetti

Pohjoismaiden ministerineuvoston eli pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2014 kokonaismenokehys oli yhteensä 955 215 000 Tanskan kruunua (noin 128 milj. euroa). Reaalinen budjettikehys oli siten viitisen prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2013. Budjetissa toteutettu leikkaus vastaa 49 miljoonan kruunun säästöä (n. 6,5 milj. euroa). Suomen maksuosuus budjetista oli 153 565 000 Tkr (n. 23,2 milj. euroa), joka tekee vajaat 5 euroa kansalaista kohti.

Pohjoismaisen yhteistyön budjetti rahoitetaan ensisijaisesti maiden suorilla maksuilla. Ne määräytyvät erityisen jakoperusteen mukaan. Se perustuu kunkin maan osuuteen Pohjoismaiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta tuotantokustannushinnoin kahden viimeisimmän tiedossa olevan vuoden ajalta. Vuoden 2014 budjetissa on huomioitu vuosien 2010 ja 2011 hinnat.

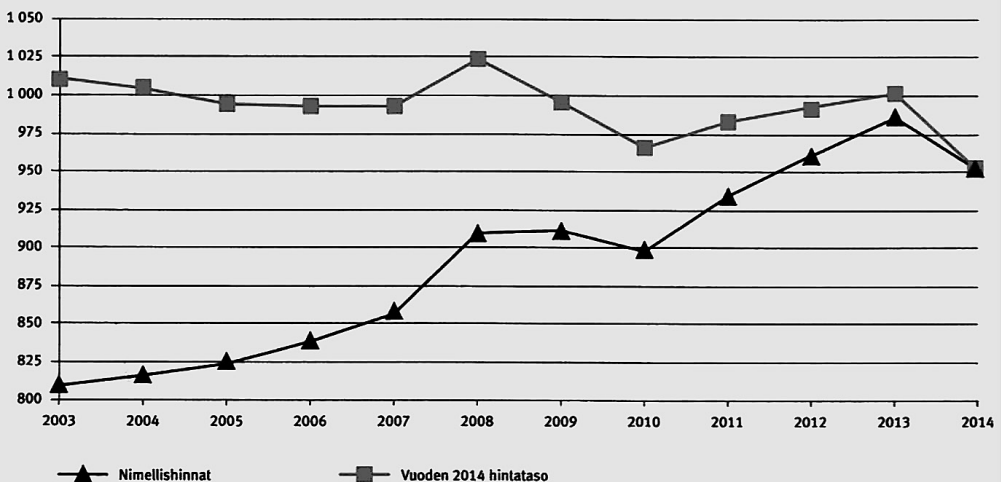
Maiden maksosuudet prosentteina vuosina 2011 – 2014

	2011	2012	2013	2014
Tanska	21,4	22,2	22,3	21,0
Suomi	17,5	17,8	17,4	16,3
Islanti	1,1	0,8	0,7	0,7
Norja	29,0	29,2	29,3	30,6
Ruotsi	31,0	30,1	30,3	31,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0

BUDJETIN KEHITYS VUOSINA 2003–2014

MILJOONAA TANSKAN KRUUNUA

SUOMEN VALTUUSKUNTA 1.1.2014 – 31.12.2014

Jäsenet

Valitut jäsenet

Beijar, Christian, ÅSD
 Eerola, Juho, ps
 Eloranta, Eeva-Johanna, sd
 Eriksson, Anders, ÅF
 Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
 (11.2. asti)
 Filatov, Tarja, sd (12.2. alkaen)
 Gestrin, Cristina, r
 Haapanen, Satu, vihr
 Heikkilä, Lauri, ps
 Hemmilä, Pertti, kok
 Jurva, Johanna, ps (12.2. alkaen)
 Kymäläinen, Suna, sd
 Louhelainen, Anne, ps
 Maijala, Eeva-Maria, kesk
 Modig, Silvia, vas
 Peltonen, Tuula, sd, varapuheenjohtaja
 (28.2. alkaen)
 Pirttilahti, Arto, kesk
 Rundgren, Simo, kesk, puheenjohtaja
 Sasi, Kimmo, kok
 Suutari, Eero, kok
 Tolppanen, Maria, ps (11.2. asti)
 Wallinheimo, Sinuhe, kok

Varajäsenet

Filatov, Tarja, sd (11.2. asti)
 Jalonen, Ari, ps
 Jungner, Mikael, sd (12.2. alkaen)
 Kalmari, Anne, kesk
 Karimäki, Johanna, vihr
 Kopra, Jukka, kok
 Kärnä, Jukka, sd
 Mäntymaa, Markku, kok
 Ojala-Niemelä, Johanna, sd
 Pettersson, Jörgen, ÅC

Ruohonen-Lerner, Pirkko, ps
 Saarikko, Annika, kesk
 Saarinen, Matti, sd
 Sankelo, Janne, kok
 Savola, Mikko, kesk
 Sjögren, Katrin, Lib
 Tiainen, Eila, vas
 Turunen, Kaj, ps
 Urpalainen, Anu, kok
 Wideroos, Ulla-Maj, r
 Östman, Peter, kd

Valtuuskunnan työvaliokunta

Rundgren, Simo, kesk, puheenjohtaja
 Beijar, Christian, ÅSD
 Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
 (11.2. asti)
 Gestrin, Christina, r
 Haapanen, Satu, vihr
 Heikkilä, Lauri, ps
 Modig, Silvia, vas
 Peltonen, Tuula, sd, varapuheenjohtaja
 (28.2. alkaen)
 Suutari, Eero, kok

Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa

Puheenjohtajisto

Eerola, Juho, ps
 Pirttilahti, Arto, kesk (22.10. alkaen)
 Rundgren, Simo, kesk
 Sasi, Kimmo, kok

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Peltonen, Tuula, sd
 Wallinheimo, Sinuhe, kok

Hyvinvointivaliokunta

Beijar, Christian, ÅSD
Eloranta, Eeva-Johanna, sd
Louhelainen, Anne, ps

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Haapanen, Satu, vihr, varapuheenjohtaja
Jurva, Johanna, ps (8.4. alkaen)
Kymäläinen, Suna, sd
Tolppanen, Maria, ps (11.2.asti)

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Eriksson, Anders, ÅF
Gestrin, Christina, r, puheenjohtaja
Heikkilä, Lauri, ps
Hemmilä, Pertti, kok
Maijala, Eeva-Maria, kesk
Modig, Silvia, vas

Elinkeinovaliokunta

Feldt-Ranta, Maarit, sd (11.2. asti)
Filatov, Tarja, sd (8.4. alkaen)
Pirttilahti, Arto, kesk (22.10. asti)
Suutari, Eero, kok

Tarkastuskomitea

Heikkilä, Lauri, ps, varapuheenjohtaja (varajäsen Maria Tolppanen, ps, 11.2. asti)
(varajäsen Jurva, Johanna, ps, 8.4. alkaen)
Suutari, Eero, kok (varajäsen Janne Sanke-
lo, kok)

Vaalikomitea

Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
(11.2. asti)
Peltonen, Tuula, sd, varapuheenjohtaja
(8.4. alkaen)
Rundgren, Simo, kesk

Budjettiryhmä

Eerola, Juho, ps
Pirttilahti, Arto, kesk

Rajaeste-työryhmä

Rundgren, Simo, kesk

Rikkidirektiivi-työryhmä

Suutari, Eero, kok

Uudistustyöryhmä

Eerola, Juho, ps

Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallitus

Peltonen, Tuula, sd (varajäsen Maria Tolppanen, ps)

Pohjoismaiden Investointipankin tarkastuskomitea

Peltonen, Tuula, sd (31.5. asti)
Pirttilahti, Arto, kesk (1.6. alkaen)

Vammaisalan pohjoismainen yhteistyöneuvosto

Wideroos, Ulla-Maj, r (varajäsen Satu Haapanen, vihr)

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2014

Teemaistunnossa 8. huhtikuuta hyväksytyt suositukset

Suositus 1/2014 Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kestävyyskriteerit (A 1583/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii Pohjoismaiden kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit esimerkiksi julkilausumana tai julistuksena, jossa määritellään vastuullisen kaivos- ja mineraaliteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta pohjautuen kansallisiin ja kansainvälisiin sääntöihin ja kokemuksiin.

että sen tavoitteena on, että kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit sisältävä pohjoismainen julkilausuma/julistus voi toimia EU:n ja kansainvälisten sääntöjen pohjana tulevaisuudessa.

että kriteereissä otetaan huomioon muun muassa luonnon- ja vesiensuojelu, alkuperäisväestön oikeudet, paikalliset asukkaat ja elinkeinot, kaivostyöläisten turvallisuus ja oikeudet, sivumateriaalien oikeanlainen käsittely, korvausvastuu vahinkojen yhteydessä, infrastruktuuri sekä koulutus- ja osaamistarpeen täyttäminen.

että kaikki asianosaiset toimijat osallistetaan työhön ja että ne jakavat aktiivisessa vuoropuhelussa keskenään kokemuksia, osaamista ja edistävät avoimuutta tavoitteena vähimmäistää esimerkiksi kielteisten ympäristövaikutusten toistumisen vaaraa.

Suositus 2/2014 Parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) käyttö Itämeren jätevedenpuhdistamoissa (WWTP) (A 1609/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Ruotsin, Suomen ja Tanskan hallituksille,

että ne asettavat parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) käyttöä vastaavat vaatimukset typen ja fosforin puhdistukselle Itämeren jätevedenpuhdistamoissa ja pyrkivät siihen, että muut Itämeren maat asettaisivat samat vaatimukset.

Suositus 3/2014 Pohjoismainen älysähköverkko (A 1570/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se edistää älysähköverkkojen kehittämistä pohjoismaisille sähkömarkkinoille pitkäjänteisellä ja selkeät tavoitteet omaavalla yhteistyöllä.

että se kehittää tietoutta kannustimista, jotta markkinoilla voidaan aktiivisesti pyrkiä älykkäisiin ratkaisuihin ja tukea yhteiskunnallista hyväksyntää.

että se pyrkii EU-yhteistyön puitteissa saamaan aikaan yhteiset perussäännöt, standardit ja tekniset vaatimukset sisämarkkinoiden turvaamiseksi Pohjoismaiden kuluttajille ja tuottajille, ja että se tekee tämän Pohjoismaiden kesken, jos EU:ssa ei kohtuullisen ajan kuluessa päästä asiasta yksimielisyyteen.

Suositus 4/2014 Pohjoismaat teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisenä sillanrakentajana kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa (A 1612/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa suunnittelevat ja toteuttavat toimia, joiden tavoitteena on edistää poliittista vuoropuhelua sekä teollisuusmaiden että kehitysmaiden edustajista koostuvassa ministeriryhmässä pyrkimyksenä parantaa vuonna 2015 solmittavan ilmastopöytäkirjan edellytyksiä.

että ne pyrkivät aktiivisesti edistämään Vihreän ilmastorahaston täytäntöönpanoa sekä selvittävät, miten Pohjoismaiden kehitysrahasto (NDF) voi toimillaan tukea rahaston toimintaa.

Suositus 5/2014 Kalankasvatus kiertovesijärjestelmissä (A 1594/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että se muodostaa kannan siitä, että Itämeri on herkkänä ympäristönä sopiva testialue kiertovesijärjestelmille (RAS) EU:n yhteisen kalastuspolitiikan puitteissa.

että se pyrkii vaikuttamaan siihen, että EU:n yhteisessä kalastuspolitiikassa tuettaisiin ja priorisoitaisiin kalankasvatuksen kehittämistä kiertovesijärjestelmissä erityisesti herkissä rehevöitymisen uhkaamissa ekosysteemeissä kuten Itämeressä.

että se pyrkii vaikuttamaan siihen, että vesiviljelyn ympäristövaikutukset Itämereen otetaan selkeästi huomioon EU:n tulevissa strategisissa suuntaviivoissa, jotka koskevat vesiviljelyn kehittämisen yhteisiä periaatteita ja tavoitteita.

että se pyrkii vaikuttamaan siihen, että EU:ssa otetaan käyttöön katto avoimen verkkoallaskalastuksen ravinnepäästöille Itämerellä.

että Pohjoismaat/Itämeren maat kannustavat käyttämään paikallisia raaka-aineita kalanrehuna.

Suositus 6/2014 Pohjoismaisen verosopimuksen tarkastelu (A 1606/medborger)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää tarkastelun Pohjoismaiden sopimuksesta tulo- ja varallisuusverojen kaksoisverotuksen välttämiseksi tavoitteena varmistaa sen sääntöjen selkeyttäminen.

että se käynnistää selvityksen siitä, miten varmistetaan, että veroviranomaiset sekä muut viranomaiset hallinnoivat sopimusta yhdenmukaisesti ja antavat kansalaisille oikeaa ja yksiselitteistä tietoa säännöistä.

Suositus 7/2014 Norjalaisten eläkkeensaajien verotusasioiden käsittely (A 1606/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Norjan ja Ruotsin hallituksille,

että maiden veroviranomaiset käyvät läpi norjalaisten eläkkeensaajien tapaukset tarkoituksena paljastaa mahdollinen virheellinen tiedotus ja mahdollisesti oikaista verotuspäätökset.

Suositus 8/2014 Lapsen oikeuksien näkökulman vahvistaminen pohjoismaisessa yhteistyössä (A 1590/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se sisällyttää lasten oikeuksien näkökulman järjestelmällisesti ministerineuvoston toimintaan oikeusalalla ja ihmisoikeuskysymyksissä.

että käynnistää pysyvän pohjoismaisen yhteistyön verkkorikollisuuden, esimerkiksi lasten hyväksikäyttökuvien ja *groomingin*, torjumiseksi.

Suositus 9/2014 Laatumerkintä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyölle (A 1608/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se laatii selvityksen sukupuolinäkökulmasta päiväkodeissa ja kouluissa tavoitteena löytää pohjoismaisia lähestymistapoja, joita voidaan käyttää yhdenvertaisuuden edistämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa.

että se ottaa käyttöön pohjoismaisen laatumerkinnän (sertifikaatin) tai muun pohjoismaisen järjestelmän päiväkodeille ja kouluille, jotka työskentelevät määrätietoisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parissa.

että Pohjoismaiden tasa-arvopoliittinen yhteistyöohjelma 2015–2018 sisältää tämän aloitteen ja että järjestelmä sisällytetään lastentarhanopettajien ja luokanopettajien koulutuksiin.

että se esittelee pohjoismaisten foorumien, mukaan lukien verkkosivustojen, avulla onnistuneita esimerkkejä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöstä.

Suositus 10/2014 Lasten ja nuorten ulkoilutoiminta Pohjoismaissa (A 1617/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se käynnistää ja toteuttaa ulkoiluun liittyviä tapahtumia ja toimia, muun muassa pohjoismaisen konferenssin, vuonna 2015 järjestettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden yhteydessä. Tapahtumia voisi olla hyödyllistä suunnitella yhteistyössä pohjoismaisten ulkoiluyhdistysten kanssa. Niissä tulee ensisijaisesti keskittyä lapsiin ja nuoriin, terveyteen, liikkumiseen ja näihin liittyen myös katuliikuntaan.

että se laatii ja panee täytäntöön urbaanin ulkoilun pohjoismaisen strategian, joka edistää kaupunkien puistojen ja ulkoilualueiden käyttöä erityisesti lasten ja nuorten osalta, ja joka voi tarjota myönteisiä kokemuksia sekä fyysistä ja sosiaalista toimintaa fyysisen ja psyykkisen terveyden edistämiseksi. Siihen liittyen laaditaan osastrategia, jossa otetaan huomioon myös suurten kaupunkien ulkopuolella, esimerkiksi syrjäseuduilla asuvat lapset ja nuoret.

että Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto jaetaan vuonna 2015 pohjoismaiselle hankkeelle, kampanjalle tai vastaavalle aloitteelle, joka edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia aktiiviseen ulkoiluun kaupungeissa ja joka tukee fyysistä, motorista ja sosiaalista kehitystä kaupunkien puistoissa ja virkistysalueilla ja joka mielellään myös kattaa esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä ulko-opetuksesta, yleisesti ulkona tapahtuvaan oppimiseen liittyvästä liikkumisesta ja kestävästä toiminnasta.

että se käynnistää vertailevan analyysin Pohjoismaiden kaupunkisuunnittelun säännöistä ja lainsäädännöstä viheralueiden ja virkistysalueiden saatavuuden näkökulmasta tavoitteena luoda tulevaisuuteen tähtäviä puitteita, jotta aktiivisista ulkoilumahdollisuuksista tulisi vaatimus kaupunkialueilla.

että se sisällyttää Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2015 Tanskan-puheenjohtajakauden ohjelmaan pohjoismaista ulkoilutoimintaa koskevan strategian ja konferenssin sekä ulkoilutoimintaan liittyviä tapahtumia ja toimia edellä mainittujen että-lauseiden mukaisesti niin, että lasten ja nuorten näkökulma otetaan huomioon ja että ulkona leikkimisestä, oppimisesta ja liikkumisesta tulee oleellinen osa puheenjohtajakauden ohjelmaa erityisesti vuonna 2015 vietettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden valossa.

että se antaa vuoden 2016 istunnossa suullisen selonteon ministerineuvoston työn puitteissa toteutetuista pohjoismaisen ulkoilutoimintaan liittyvistä tapahtumista ja toimista ja niistä saaduista tuloksista.

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset:

Esitys 11/2014 Muoti ja Pohjoismaiden brändäys (A 1610/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se pohjoismaisen vihreän kasvun strategian ja toimintasuunnitelman osana ja seurantana, yhteistyössä muoti- ja vaateteollisuuden toimijoiden kanssa, laatii julistuksen, jossa määritellään ympäristöön, kestävyYTEEN, materiaaleihin, kierrätykseen, suunnitteluun sekä eettiseen ja sosiaaliseen vastuuseen liittyvät periaatteet, joihin muoti- ja vaateteollisuuden toimijoita voidaan kehottaa sitoutumaan.

että se pohjoismaisen vihreän kasvun strategian ja toimintasuunnitelman seurantana kehittää kannustimia, jotka lisäävät muoti- ja vaateteollisuuden toimijoiden halukkuutta tukea julistuksen ja toimintasuunnitelman tavoitteita.

että se sisällyttää kestäväen pohjoismaisen muodin selkeästi Pohjoismaiden brändäysstrategiaan.

Esitys 12/2014 Pohjoismaat matkailukohteena (A 1611/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii pohjoismaisen brändäysstrategian, joka kattaa sekä Pohjoismaiden välisen että kansainvälisen matkailun Pohjoismaihin.

että se kohdentaa varoja Pohjoismaiden markkinointiin ja Pohjoismaiden sopeuttamiseksi markkinoihin keskittyen aluksi muutamiin konkreettisiin markkinoihin.

että se edistää pohjoismaisen matkailuverkoston luomista tuomalla matkailualan toimijoita yhteen ja kehittämällä niitä yhteistyöhön Pohjoismaiden ja pohjoismaisten elämysten markkinoinnissa.

Esitys 13/2014 Matkailualan yhteistyö Pohjoismaissa (A 1611/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne mukauttavat kansallisten matkailunedistämiskeskusten tehtäviä siten, että niihin sisältyisi aiempaa enemmän matkailualan yhteistyötä Pohjoismaiden välillä sekä Pohjolan brändäämiseksi matkailukohteena sekä Pohjoismaissa että niiden ulkopuolella.

että ne keräävät vertailukelpoista tilastotietoa matkailijoiden liikkumisesta ja rahankäytöstä kaikissa Pohjoismaissa.

Esitys 14/2014 **14. kesäkuuta 1994 allekirjoitettu pohjoismainen sosiaalipalvelusopimus (A 1614/medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii analyysin siitä, miten EU:n nykyiset säännöt vaikuttavat 14. kesäkuuta 1994 allekirjoitetun pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen.

että se tarkastelee ja muokkaa 14. kesäkuuta 1994 allekirjoitettua pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta siten, että vastaa EU-sääntöjä ja että sen nojalla ei ole mahdollista lähettää kotiin sosiaaliavustusta tarvitsevia Pohjoismaiden kansalaisia.

että se sisällyttää lapsen oikeudet 14. kesäkuuta 1994 allekirjoitettuun pohjoismaiseen sosiaalipalvelusopimukseen ja varmistaa, että sopimus vastaa 20. marraskuuta 1989 solmittua YK:n yleissopimusta lapsen oikeuksista.

että se antaa suullisen selonteon työn etenemisestä ja tuloksista Pohjoismaiden neuvoston istunnossa 2014.

Esitys 15/2014 **Paremmat olosuhteet matalapalkkamaiden tekstiilintuotannolle (A 1613/medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se antaa kirjallisen selvityksen siitä, mitä Pohjoismaat tekevät, jotta matalapalkkamaiden tekstiilintuottajat parantaisivat olosuhteita ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien osalta.

että se jatkossakin tukee *Nordic Ethical Trading Framework* -verkoston perustamista Tanskan ja Norjan eettisen kaupan aloitteiden yhteisen ehdotuksen mukaisesti.

Esitys 16/2014 **Matalapalkkamaiden tekstiilintuotantoa koskevaan yleissopimukseen ja muihin sopimuksiin liittyminen (A 1613/medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne pyrkivät siihen, että pohjoismaiset merkit ja yritykset, joilla on tuotantoa Bangladeshissa, liittyvät palo- ja rakennusturvallisuussopimukseen (*Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh*).

että ne muistuttavat pohjoismaisia tekstiilintuottajia ILO:n yleissopimuksista 138 ja 182 koskien lapsityövoimaa; 29 ja 105 koskien pakollista työtä ja pakkotyön poistamista; 100 ja 111 koskien syrjintää sekä 87 ja 98 koskien ammatillista järjestäytymisvapautta ja varmistavat, että yleissopimukset huomioidaan aktiivisesti yritysten toimintapolitiikassa, arvoissa ja toimintasuunnitelmissa.

Lokakuun 2014 istunnossa hyväksytyt suositukset:

Suositus 17/2014 Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2015 budjetti (B 297/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden neuvosto osallistetaan budjettiuudistuksen jälkeen budjettiprosessiin entistä varhaisemmassa vaiheessa.

että ruokahävikin vähentäminen on edelleen yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston prioriteeteista. Tarkoitusta varten varataan 2,4 miljoonaa Tanskan kruunua, josta 400 000 kruunua sisältyy budjettikohtaan 1-8007 (biotalous) tietouden ja innovatiivisten ratkaisujen saavuttamiseksi ruokahävikin vähentämistyössä.

että arktinen yhteistyö on edelleen priorisoitu osa-alue ja että vuonna 2015 tarkoitukseen varattua budjettia korotetaan huomioiden, että yksi Tanskan puheenjohtajakauden painopistealueista on ”Sininen Arktis”.

että Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelma viedään uuteen vaiheeseen kohdistamalla 894 000 Tanskan kruunua keskeisten laitosten verkostojen vahvistamiseen strategisella tasolla. Lisäksi Tanskan puheenjohtajakaudella keskitytään muun muassa Uuteen pohjoismaiseen ruokaan ohjelman Arvot-osion puitteissa (budjettikohta 1-8010).

että budjettikohdassa 5-6610 tuodaan esiin, että kalastusyhteistyössä keskitytään jatkossakin rannikkoyhteisöjen kehitykseen, arktiseen alueeseen ja haasteisiin, jotka liittyvät muutoksiin kaupallisten lajien levinneisyydessä sisältäen Pohjois-Atlantin pelagiset lajit. Lisäksi Tanskan puheenjohtajakaudella keskitytään muun muassa kestävyuden lisäämiseen Pohjois-Atlantin luonnonvaroja hyödyntäessä ohjelman Kasvu-osion alla.

että panostus biotalouteen on tärkeä osa työtä vihreän talouskasvun ja kestävyuden edistämiseksi. Biotalous on tähän pyritään optimoimalla arvoketjun jätteen ja ympäristökuormituksen vähentämistä ja maksimoimalla arvoketjun arvoa. Tavoitteena on myös saada uudet sukupolvet ymmärtämään vihreän kasvun ja kestävyuden tärkeys sekä huomioimaan ruokaturva ja ilmastonmuutos.

että biologisen monimuotoisuuden hyväksi tehdyn työn tavoitteita budjettikohdassa 8-3311 (ympäristösektorin työryhmät) selvennetään seuraavasti:

- *että* Pohjoismaiden maaekosysteemien ekologinen tila on hyvä
- *että* ekosysteemien suojelun ja luonnon-, kulttuuri- ja kaupunkiympäristöjen kestävä käytön välinen hyvä tasapaino on voimavara, joka osaltaan edistää Pohjoismaiden väestön hyvinvointia, viihtyvyyttä ja ulkoilumahdollisuuksia
- *että* sekä YK:n ilmastopöytäkirja että yleissopimus biologisesta monimuotoisuudesta saavuttaa niille asetetut tavoitteet.

että Pohjoismaiden neuvostoa tiedotetaan kahdenvälisistä prosesseista maiden välillä ratkaisujen löytämiseksi panttikysymykseen ja että Pohjoismaiden ministerineuvosto muutoin odottaa prosessin tuloksia.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto toteuttaa meriryhmän (HAV) ja NEFCOn kautta hankkeita Itämeren ympäristön tilan parantamiseksi ja varaa lisäksi 400 000 Tanskan kruunua HELCOMille Itämeren suojelun toimintasuunnitelman (BSAP) toteuttamiseen. Panostukset kattavat laajan kentän ja niihin kuuluu esimerkiksi analyyseja, innovatiivisten ratkaisujen toteuttamista, seminaareja ja kehityshankkeita.

että Pohjoismaiden neuvoston palkintojenjakotilaisuuden toteuttamiseen varataan 400 000 Tanskan kruunua.

että Pohjoismaiden lehtimieskeskuksen toimintaan varataan 1 miljoonaa Tanskan kruunua vuonna 2015. Varat otetaan strategisista panostuksista (budjettikohta 4-2208).

että kunnes toisin päätetään, Pohjoismaisen kesäyliopiston (NSU) on voitava jatkaa toimintaansa nykyisellä tasolla ja että NordForsk voi vuonna 2015 vähentää NSU:lle myönnetäviä varoja enintään sen oman säästötavoitteen verran eli 2,4 prosenttia.

että käynnistetään selvitys siitä, saavutettaisiinko yhteisellä pohjoismaisella kirjastohankkeella synergiaa ja taloudellisia etuja.

että lapset ja nuoret ovat erityinen painopistealue Pohjoismaiden ministerineuvoston myöntäessä tukea elokuva- ja televisiotuotantoon Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston kautta.

että varataan vuoden 2015 budjetista määrärahoja Bo Könbergin tulevaisuuden pohjoismaista terveysyhteistyötä koskevan raportin suositusten toteuttamiseen mukaan lukien kasvavan mikrobilääkeresistenssin ehkäisyn. Lisäksi järjestetään vuosittainen Yksi terveys -kokous (mikrobilääkeresistenssi ihmisissä ja eläimissä).

että selvitetään, mitä voidaan tehdä Pohjoismaisten lasten ja yksinhuoltajien parissa esiintyvän köyhyyden ehkäisemiseksi.

että viime vuosien hyvien kokemusten pohjalta valmistellaan entisessä laajuudessaan uusi monialainen ohjelma sekä uusi panostus ihmiskaupan torjumiseksi.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto arvioi kuluttajakonferenssin päätelmiä niiden valmistuttua ja selvittää mahdollisuuksia jatkaa työtä myrkyttömään arkeen¹ liittyen.

Suositus 18/2014 Uusi arktinen yhteistyöohjelma (B 298/presidiet)

Puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman suuntaviivat ottaen huomioon mietinnössä (B 298/presidiet) esitetyt näkemykset.

Suositus 19/2014 Kahdeksan vuoden säännön käyttö (A 1616/kk)

Tarkastuskomitea ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se myöntää pohjoismaisille laitoksille erivapauden kahdeksan vuoden säännöstä rajallisessa määrin tiettyjen tukitoimintojen, kuten vahtimestaritoimen, osalta.

että se myöntää erivapauden 8 vuoden säännöstä äitiys- tai isyysvapaan ajalta.

että se arvioi kokemuksia säännöstä, joka mahdollistaa työsuhteiden pidentämisen Nord-Genissä ja Nordregiossa kahdeksan vuoden jälkeen erityisosaamista vaativissa toimissa, ja selvittää, onko muilla pohjoismaisilla laitoksilla vastaavia tarpeita.

Suositus 20/2014 Yhteisten kalakantojen hallinnointi (A 1625/miljö)

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kehittää ja toteuttaa aloitteita, jotka parantavat edellytyksiä hallinnoida Pohjois-Atlantin yhteisiä kalakantoja kestävästi ja pitkäjänteisesti.

¹ Norjan kuluttajaneuvoston Hvordan sikre forbrukerne en giftfri hverdag -raportti syyskuulta 2014 on lähetetty Pohjoismaiden ministerineuvostolle.

***Suositus 21/2014 Energian varastointi ilmastopolitiikan välineenä
(A 1620/miljö)***

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se tunnistaa energian varastointiin² liittyviä tutkimusaloja, joissa Pohjoismailla on yhdessä edellytyksiä saavuttaa hyödyllisiä tuloksia.

että se kehittää, rahoittaa ja toteuttaa ohjelman, jonka avulla voidaan vahvistaa uusiutuvan energian varastointia koskevaa tutkimusta ja innovointia, mukaan lukien demonstraatiohankkeet.

että selvitetään, millaisia muutoksia sähkömarkkinoiden säätelyyn tarvitaan, jotta varastoitua energiaa voidaan hyödyntää entistä enemmän.

***Suositus 22/2014 Pitkän aikavälin panostus supikoiran leviämisen
pysäyttämiseksi (A 1595/miljö)***

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne jatkavat, koordinoivat ja kehittävät pitkän aikavälin panostusta, jolla ehkäistään haitallisiin vieraslajeihin kuuluvien petoeläinten leviämistä Pohjoismaissa, mukaan lukien nykyinen panostus supikoiran leviämisen pysäyttämiseksi.

***Suositus 23/2014 Liittyminen yhteistyön kehittämistä koskevaan
aiesopimukseen supikoiran leviämisen estämiseksi
(A 1595/miljö)***

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Tanskan hallitukselle,

että Tanska liittyy Norjan, Suomen ja Ruotsin solmimaan aiesopimukseen maiden yhteistyön kehittämisestä supikoiran leviämisen estämiseksi maiden sisällä ja maasta toiseen.

***Suositus 24/2014 Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen
koskien haitallisiin vieraslajeihin kuuluvia petoeläimiä
Pohjoismaissa (A 1595/miljö)***

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kehittää ja vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä tiedon kokoamiseksi ja välittämiseksi haitallisiin vieraslajeihin kuuluvista petoeläimistä Pohjoismaissa, kuten supikoirasta, tavoitteena valmistella ja kehittää tehokasta säätelyä ja kustannustehokkaita toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi Pohjoismaissa.

² Energian varastointitekniikka voidaan määritellä tekniikkana, jota käytetään energian varastointiin termisenä, kemiallisena, liike-, sähkö- tai potentiaalienergiana ja joka vapauttaa energian tarvittaessa.

Suositus 25/2014 Matkailukohteiden kestävyysertifiointi (A 1621/miljö)

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittää mahdollisuuksia, selkeyttää tapaa ja tavoitteita ja luo selkeyden siitä, miten yhteispohjoismaista kestävien pohjoismaisten matkailukohteiden järjestelmää voitaisiin hallinnoida, ja osallistaa yhteistyöhön ne pohjoismaiset tahot, jotka ovat parhaillaan kehittämässä vastaavia kansallisia järjestelmiä ja jotka työskentelevät pohjoismaisen Joutsenmerkin parissa.

että se perustaa matkailu-, kulttuuri- sekä ympäristö- ja luonnonsuojeluviranomaisten ja ympäristö- ja matkailujärjestöjen edustajille foorumin tavoitteena laatia ehdotuksia yhteispohjoismaisesta viitekehyksestä käsitteille ”kestävä matkailu” ja ”kestävä matkailukohde” ja toimia neuvoo-antavana tahona ehdotuksen laatimisessa yhteispohjoismaisesta järjestelmästä kestävien pohjoismaisten matkailukohteiden edistämiseksi.

Suositus 26/2014 Elinikäinen oppiminen (A 1627/kultur)

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa Pohjoismaissa vertailevan kehitystutkimuksen, jossa selvitetään mahdollisuuksia laatia pohjoismaisen yleisen täydennys- ja lisäkoulutuksen strategia, jossa voitaisiin hyödyntää vaikutteita erilaisista kansainvälisistä aloitteista, kuten skotlantilaisesta *Individual Learning Accounts* -ohjelmasta (ILA), ja jossa huomioidaan ehdotuksessa esitetyt näkemykset.

Suositus 27/2014 Pohjoismaiden urheilu- ja liikuntayhteistyö (A 1628/kultur)

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii suosituksia sisältävän idealuettelon, jossa käsitellään mietinnössä esitettyjä näkökohtia ja ajatuksia, tavoitteena selvittää uusia pohjoismaisia yhteistyömahdollisuuksia urheilun ja liikunnan alalla pyrkien siten lisäämään Pohjoismaiden vaikutusmahdollisuuksia liittyvissä yhteyksissä etenkin kansainvälisesti.

että se järjestää ja toteuttaa konferenssin, jossa ministerit, parlamentaarikot ja urheilualan toimijat keskustelevat uusista suosituksista käynnistääkseen niiden pohjalta konkreettisia toimia ja aloitteita.

Suositus 28/2014 Kielten ymmärtämisen merkitys liikkuvuudelle Pohjoismaiden yhteisillä työmarkkinoilla (A 1632/näring)

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se antaa kansallisille työmarkkinaviranomaisille tehtäväksi selvittää, missä määrin puutteelliset tanskan, norjan tai ruotsin kielen taidot vaikuttavat työnhakijan halukkuuteen hakea vapaata työpaikkaa toisesta Pohjoismaasta.

että se selvittää kansallisten julkisen sektorin työnantajien kielivaatimuksia henkilöille, jotka hakevat työpaikkaa tällaisilta työnantajilta ja jotka käyttävät jotakin toista pohjoismaista kieltä kuin viranomaismaan kieltä.

että se mittaa millaisia kansantaloudellisia kustannuksia koituu työnhakijoiden haluttomuudesta hakea työtä toisesta Pohjoismaasta joko itse koetun tai todellisen kielitaidon

puutteen takia, sekä työnhakijoista, joita ei palkata julkiselle sektorille sen takia, että he eivät kykene ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti kyseisen maan kielellä.

että se laatii tarvittaessa pohjoismaisen sopimuksen, jonka mukaan niissä Pohjoismaissa, joissa skandinaaviset kielet ovat yhteiskunnan toimintaa ylläpitäviä kieliä, julkisten työntekijöiden tulee hyväksyä työntekijöiden rekrytoinnissa tanska, norja ja ruotsi samanarvoisina kotimaisina kielinä, ja että tämän tulee käydä ilmi avoimista viroista ilmoitettaessa.

Suositus 29/2014 Uusi tasa-arvoalan yhteistyöohjelma 2015–2018 (B 299/medborgar)

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta ehdottaa että Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen ”Pohjoismaisen tasa-arvoalan yhteistyöohjelma 2015–2018: Yhdessä tasa-arvon puolesta kohti vahvempaa Pohjolaa” ottaen huomioon mietinnössä esitetyt näkemykset.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus suuremman huomion kiinnittämisestä työntekijän oikeuksiin (A 1607/näring)

Asiakirjat numerojärjestyksessä

A 1570/näring	Jäsen ehdotus pohjoismaisesta älysähköverkosta	Suositus 3/2014
A 1583/näring	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kestävyyskriteereistä	Suositus 1/2014
A 1590/medborgar	Jäsen ehdotus lapsen oikeuksien näkökulman vahvistamisesta pohjoismaisessa yhteistyössä	Suositus 8/2014
A 1594/näring	Jäsen ehdotus vesiviljelystä kiertovesijärjestelmissä	Suositus 5/2014
A 1595/miljö	Jäsen ehdotus pohjoismaisen yhteistyön jatkamisesta supikoiran leviämisen pysäyttämiseksi	Suositus 22/2014 Suositus 23/2014 Suositus 24/2014
A 1606/medborgar	Suositus pohjoismaisen verosopimuksen tarkastelusta	Suositus 6/2014 Suositus 7/2014
A 1607/näring	Jäsen ehdotus suuremman huomion kiinnittämisestä työntekijän oikeuksiin	Ei toimenpiteitä.
A 1608/medborgar	Valiokuntaehdotus laatumerkinnästä päiväkotien ja koulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyölle	Suositus 9/2014
A 1609/miljö	Valiokuntaehdotus parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) käytöstä Itämeren jätevedenpuhdistamoissa	Suositus 2/2014
A 1610/näring	Valiokuntaehdotus muodista ja Pohjolan brändäyksestä	Esitys 11/2014
A 1611/näring	Valiokuntaehdotus Pohjoismaista matkailukohteena	Esitys 12/2014 Esitys 13/2014

A 1612/miljö	Jäsen ehdotus Pohjoismaista teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisenä sillanrakentajana kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa	Suositus 4/2014
A 1613/medborgar	Valiokuntaehdotus pohjoismaisista tekstiilintuottajista matalapalkkamaissa	Esitys 15/2014 Esitys 16/2014
A 1614/medborgar	Valiokuntaehdotus 14. kesäkuuta 1994 allekirjoitetusta pohjoismaisesta sosiaalipalvelusopimuksesta entistä yhtenäisemmässä Euroopassa	Esitys 14/2014
A 1617/kultur	Valiokuntaehdotus lasten ja nuorten ulkoilutoiminnasta Pohjoismaissa	Suositus 10/2014
A 1618/kk	Komiteaehdotus kahdeksan vuoden säännön käytöstä	Suositus 19/2014
A 1620/miljö	Valiokuntaehdotus energian varastoinnista ilmastopolitiikan välineenä	Suositus 20/2014
A 1621/miljö	Medlemsförslag om hållbarhetscertifiering av turistdestinationer	Rek. 25/2014
A 1625/miljö	Valiokuntaehdotus yhteisten kalakantojen hallinnoinnista	Suositus 21/2014
A 1627/kultur	Valiokuntaehdotus elinikäisestä oppimisesta	Suositus 26/2014
A 1628/kultur	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden urheilu- ja liikuntayhteistyöstä	Suositus 27/2014
A 1632/näring	Valiokuntaehdotus kielten ymmärtämisen merkityksestä liikkuvuudelle Pohjoismaiden yhteisillä työmarkkinoilla	Suositus 28/2014
B 297/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetiksi 2015	Suositus 17/2014
B 298/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi arktiseksi yhteistyöohjelmaksi 2015–2017	Suositus 18/2014
B 299/medborgar	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi tasa-arvopolitiikan yhteistyöohjelmaksi 2015–2018	Suositus 29/2014

Neuvoston palkinnot

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain viisi palkintoa: kirjallisuuspalkinnon, elokuva-palkinnon, musiikkipalkinnon, luonto- ja ympäristöpalkinnon sekä vuodesta 2013 lähtien myös lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon. Palkinnot ovat suuruudeltaan 350 000 Tanskan kruunua eli n. 47 000 euroa. Ne jaetaan neuvoston vuotuisen istunnon yhteydessä: kertomusvuonna saajat julkistettiin ja palkinnot jaettiin suuressa palkintogaalassa Tukholman kaupungintalossa keskiviikkona 29. lokakuuta 2014. Taltiointi gaalasta oli nähtävissä kaikkien Pohjoismaiden yleisradiokanavilla.

Neuvoston vanhimman palkinnon eli kirjallisuuspalkinnon sai tällä kertaa suomalainen kirjailija *Kjell Westö* romaanistaan ”Kangastus 38”. Palkintokomitean perusteluissa todetaan: ”Teoksen tiivistunnelmainen proosa herättää henkiin Suomen historian kriittisen vaiheen, jonka kaiut kantautuvat myös nykyaikaan.” Toinen suomalais ehdokas oli kirjailija *Henriikka Tavi* ja hänen runokokoelmansa ”Toivo”.

Elokuvapalkinnon sai islantilainen ohjaaja-käsikirjoittaja *Benedikt Erlingsson* ja tuottaja *Friðrik Þór Friðriksson* elokuvastaan ”Of Horses and Men” (”Hross í oss”). Suomen ehdokas oli *Pirjo Honkasalon* Betoniö.

Musiikkipalkinnon sai tanskalaisäveltäjä *Simon Steen-Andersen* teoksestaan ”Black Box Music”. Tämän vuoden palkinto annettiin sävellykselle. Suomen ehdokkaat olivat *Lotta Wennäkosken* ”Jong” ja *Mikko Heiniön* ja *Juba Siltasen* ”Eerik XIV”.

Lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon saivat norjalainen kirjailija *Håkon Øvreås* ja kuvittaja *Øyvind Torseter* kirjastaan ”Brune”. Suomalais ehdokkaat olivat *Annika Sandelinin* ja *Karoliina Pertamon* kuvakirja Baudeliero ja Mette-rotta: vauvarunoja ja villejä riimejä, suomennos *Henriikka Tavi* ja *Ville Tietäväisen* ja *Aino Tietäväisen* sarjakuvakirja ”Vain pahaa unta”.

Luonto- ja ympäristöpalkinnolla palkittiin Reykjavikin kunta, koska se on tehnyt ”laaja-alaista ja pitkäjänteistä ympäristötyötä sekä kehittänyt määrätietoisesti ympäristöä säästävää juomavesihuoltoa ja geotermisen lämmön hyödyntämistä kaukolämmön ja sähkön tuotannossa”.

Journalistiapurahat

Pohjoismaiden neuvosto myöntää toimittajille vuosittain apurahoja kannustaakseen heitä perehtymään Pohjoismaiden oloihin ja pohjoismaiseen yhteistyöhön. Suomen osuus vuoden 2014 journalistiapurahasta, 90 000 Tanskan kruunua (n. 12 000 €), on jaettu kymmenen hakijan kesken. Myönnetty apurahat ovat suuruudeltaan 6 000 – 12 000 Tanskan kruunua.

Apurahaa saivat

- päätoimittaja *Torsten Fagerholm*, Helsinki, tutustuakseen pohjoismaisiin energiamarkkinoihin,
- toimittaja *Jakke Holvas*, Vantaa, tutustuakseen työmarkkinajärjestöjen rooliin Ruotsin talouspolitiikassa,
- vastaava tuottaja *Timo Keränen*, Jyväskylä, selvittääkseen kuinka netin keskustelut ja päivitykset vaikuttavat Ruotsissa uutisointiin,
- uutistoimittaja *Virpi Kotilainen* ja kuvaaja *Jarkko Riikonen*, Jyväskylä, ajaakseen Sinistä tietä Norjan rannikolta Suomen itärajalle ja tutustuakseen tien tunnettavuuteen ja sen matkailumahdollisuuksiin,
- toimittaja *Kerstin Kronvall*, Porvoo, perehtyäkseen puolustusratkaisuihin Ruotsissa ja Norjassa sekä yhteistyömahdollisuuksiin,
- toimittaja *Mari Manninen*, Peking, selvittääkseen millaisia jälkiä suomalaisista on Mälarin laakson hienoissa linnoissa ja kartanoissa,
- toimittaja *Maria Markus* ja journalistikuvaaja *Jyrki Vesa*, Tikkakoski, tutkiakseen mitä Malmön monikulttuurisuus tänä päivänä tarkoittaa ja miten se näkyy asukkaiden arjessa,
- valokuvaaja, ympäristötoimittaja *Tero Pajukallio*, Helsinki, tavoitteenaan tutustua monia Pohjoismaita koskettaviin kaivannaisteollisuuden ympäristövaikutuksiin,
- vapaa toimittaja *Eeva Pakkanen*, Kerkonjoensuu, perehtyäkseen talvimetsästyksen ja poronhoitoon Suomen ja Ruotsin raja-alueella,
- ulkomaantoimittaja *Erja Tuomaala*, Helsinki, syventyäkseen pohjoismaiseen energiapolitiikkaan ja energiatuotantoon.